Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

HÃY DÙNG SỮA HIỆU

NESTLÉ

Năm thứ ba ☰ № 684

Phước nhà-nam

Chủ-nhiệm: NGUYỄN PHAN-LONG

BÁO-QUÁN: 73 Lagrandière Dây nói số 0.99 ▪ ▪ ▪ TOÀ-SOẠN: 5 & 7, Rue de Reims Dây nói số 0.83

Quản-lý: NGUYỄN-VĂN-SAN

Mỗi số 0$07

TRÀNG BÔNG TANG

Băng cườm annam làm
Bán rẻ hơn các nơi -.-

ĐỨC - LỢI

105-109, rue d'Espagne
Saigon. Kế đình Xã-tây

Samedi 23 Juillet 1932

HẢI-NGOẠI CHÁNH-ĐÀM

HỘI-NGHỊ! HỘI-NGHỊ!

Cớ lẽ các hiện-tượng của xã hội ra mà xem, chúng ta có thể nói rằng thế giới ngày nay đương trải qua một cái thời kỳ đáng gọi là « *thời kỳ hội nghị quốc tế* ».

Trong lúc sôi chuyện dậy, thiệt các nhà chánh-trị họ đương rộn rực bên bờ hồ Léman (là chỗ thành Genève tọa-lạc), đem hết cái lối lanh xảo của họ về đường ngoại giao, đặng mà cải cọ, bàn bạc về những vấn-đề chánh trị, lý tài, binh vực, văn vân.

Về vấn đề công nợ thời đã có hội-nghị Lausanne mà các cường quốc đã nhóm để rồng mà tính lần nữa cho êm.

Còn về vấn đề Tài-bình thời đã có hội-nghị Genève mà hiện nay các tay đại diện Liệt quốc đương có tranh hơn tranh thua từng câu, từng lời, từng chữ, chưa biết ngày nào Lẻu kết được!

Hai cái hội-nghị ấy chưa thấy được kết quả tốt, thì Anh-quốc lại định mở ra một cuộc hội-nghị thứ ba để xem xét vấn đề tiền tệ nữa!

Việc ấy cho nên trên kia chúng tôi nói *rằng thế-giới đương trải một cái thời kỳ « hội nghị quốc tế »* thật không phải là nói ngoa hay nói quá đáng chúng nào!

Nói về việc công nợ, thời các nước có cái cọ nhau ở Lausanne cho lắm cũng chẳng lợi chi, vì nước Huê-kỳ bọ đương lối vận-động cuộc công cử tổng-thống sắp tới đây, nọ bọ không chịu xen mình vào. Mà chúng ta vẫn biết bọ là chủ nợ của các nước thắng trận Âu-châu, còn nhứng nước nầy lại là chủ nợ của Đức-quốc. Nếu Huê-kỳ không chịu bàn đến vấn-đề ấy, còn Đức-quốc thời lại một mực xin hầy bỏ phứt các món nợ bọ thiếu Đồng minh theo tờ nghị-ước Versailles, như thế thời Đồng minh mới tính lẻ nào? Các nước ấy (mà nhứt là nước Pháp) chẳng bỗ khi nào lại chịu bỏ công nợ đó bỗi thường sự thiệt hại của họ trong bốn năm trời tàn-khốc kia đâu, nhưng dầu vạn nhứt bọ có muốn đi nữa bọ cũng vị tất thực hành cái muốn ấy cho được, vì biết nước Huê-kỳ sau có chịu đối đãi với họ một cách rộn rộng như vậy chăng? Nếu không thì bọ mới lấy đâu ra tiền mà trả nợ cho nước ấy?

Vì lẽ ấy cho nên dầu cho bên Pháp, chánh phủ có thay đổi thế nào đi nữa, hoặc tả phái, hữu phái, hay là trung ương mặc dầu, họ cũng không thể thi hành một việc mà cường quốc Pháp chẳng khi nào chịu nhận: là một mặt xoi bỏ các món nợ của Đức thiếu, còn một mặt lại cứ lo trả các món nợ thiếu của Huê-kỳ. Vậy thì việc chánh phủ phía tả của thủ-tướng Herriot lên cầm quyền chánh ở Pháp đây cũng không sẵn đổi gì về khoản nợ nầy cho lắm; Chúng ta đã thấy rằng hội nghị Lausanne không kết quả ra trò gì, bất quá cũng phải giảm bớt số nợ cho nước Đức, và giới hạn là kéo dài thêm một chút rải kỳ Triển nợ (*moratoire*) mà Tổng thống Mỹ Hoover thỉnh không khỏi xướng ra, trưởng làm như thế là để bớt cuộc khủng hoảng về đường kinh tế, nào hay đâu lại làm cho tình hình nguy nan càng thêm gay gắt nữa.

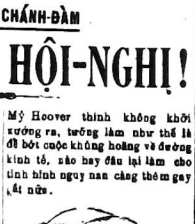

Mac Donald
Thủ-tướng Hồng mao chủ tịch hội nghị Lausanne

Còn ở bên Genève, hội nghị Tài-Bình cũng coi mòi lối thôi quá. Các tay chánh-trị ở bển, bọ đương cãi cọ về sự phải phản quân-khí làm hai hạng, hạng công-kích (*armes offensives*) và hạng bảo thủ (*armes défensives*). Xem tình hình như bọ không thiệt lòng muốn liệu kết vụ ấy, nhưng họ không có đủ can đảm mà nói ngay, để cho nhóm thành hội nghị rồi họ lại kiếm chuyện mà làm cho dây dưa ra mãi.

Nói sơ qua một chút, chớ độc giả cũng đã thấy ngay cái cớ phiền phức của một sự cải cọ không tỉnh lối như vậy đó. Cớ quân khí nào mà gọi là công-kích hay là bảo-thủ cho đặng, vì công kích hay là bảo thủ hay không, thời chỉ tại nơi người dùng nó mà thôi. Nếu ta gọi tàu lặn và đại bác là thứ quân khí công kích thời thứ hỏi một nước đặn (*état tampon*) như nước Bỉ-lợi - thời kia, nếu khi có người xâm lấn bọ, thời bọ không được dùng cái thứ quân-khí gọi là công kích ấy để mà bảo thủ lấy bọ sao?

Những quân - khí kia dầu là cây rá nhỏ hay là một vị thần công to cũng là vật vô tri vô giác, làm sao lại gọi là hiểm, dữ tốt, xấu cho được? Hiểm hay dữ, tốt hay xấu, là do nơi loài người đem lương-tri lương-năng dùng lấy nó mà thôi chớ!

Chớ chi thay vì bàn tới cái lối như thế, các ông ngoại - giao sành sỏi kia bọ nhịp nhàng mà làm một đôi việc thiết thực như:

1° Cấm tuyệt không cho dùng cái lối « chiến tranh hóa học » (*guerre chimique*), về khoản ấy lại cho hội Quốc-Liên có quyền kiểm soát;

2° Bớt cả quân-phí các nước xuống một phần, việc nầy thế cũng đủ thì nhiều, vì hiện nay kinh-tế khuẩn-bách, không nước nào mà có dư dả...

Nếu hai điều coi ra rất nhỏ mọn nói trên đây mà được thiệt-hành, thời chẳng đã có ích cho chỗ nghĩa Tài-bình khá lắm rồi. Nhưng hại thay, sự thật nào có được dễ như vậy đâu! Giữa hội nghị Tài bình đương như có hai phe: một bên Đức-Ý, một bên Anh-Pháp, ai cũng giữ vững địa vị mình, thành thử cái Hội-nghị kia không khéo cũng « vuốt đuôi ».

Ấy vậy việc quốc-tế còn đương rối rắm, chưa biết ngày nào là xong! Dầu Hội-nghị nầy có mãn ta lại còn thấy nhiều hội-nghị nữa. Hội nghị là một việc, còn sự khôn vì quốc-tế lại là một việc khác!

Phan văn Thiệt

Chuyện thị phi

Vợ tư-thuyết-gia

Cách một tháng nay, có lẽ báo nầy trước hơn hết tôi có bạo đồng-nghiệp, đã thuật cho độc-giả nghe câu chuyện lạ đời ở bên Mỹ như vầy: một cô mới có 26 tuổi đầu, mà trong ở năm, thay đổi tới 13 đời chồng.

Thầy thuốc cô, trạng-sư cô, tái-tử cô, cho tới thương-gia, công-nghệ cũng có, hình như trên đời có bọn đồng-nghiệp, đã có cũng trải qua nếm thử cả. Chỉ trừ có một đời chồng lấy cô được ít tháng rồi chết thì không nói; còn 12 đời kia, mạn là vài chục ngày, lâu là đôi ba tháng cô lấy rồi bỏ, mà mỗi đời chồng cô rước tòa xin để bỏ, cô cũng kiếm được một cái duyên do chánh-đáng, lấy phẩm phẩm vào mình, để tòa xử cho phép cô ly-hôn với chồng nầy mà lấy chồng khác.

Trong khoảng 5 năm 13 đời chồng đó, một đời là nhà văn-sĩ viết tiểu-thuyết. Lấy ông « tác-giả » đó được đâu năm sáu tháng, cô ra tòa xin để, viện lý rằng: « Chồng tôi vốn là tiểu-thuyết-sĩ nên cũng lấy người đàn bà làm vai chánh, như vậy làm cho tôi nhột nhạt, khó chịu đến tinh-thần, nên tôi phải xin ly-dị. »

Có thật là khó tánh quá chừng! Trò đời nếu không có đàn bà, không có tình sử, thì chẳng còn thú-vị gì nữa, giữa chốn-gian hay là trong văn-chương cũng thế. Bởi vậy, đứng-tây kim-cổ, mấy người viết tiểu-thuyết mà không dính lấy chị đàn bà hoặc cô con gái làm vai chánh trong truyện, hy đã đã thành ra cái thể lệ và sự cần dùng rồi, nay cô muốn cấm chồng viết tiểu-thuyết mà đừng lấy đàn bà làm người chủ chốt sao đặng?

Hay là người chồng lấy vai đàn bà làm chủ-chốt trong tiểu-thuyết, nhưng mà chẳng chỉ là rặng những chuyện hoang-đàm vô-căn-cứ nhưng chuyện thật hư nết xấu của phụ phu-nữ, cho nên vì cái tư-cách là tiểu-thơ, nên cô xấu hổ chị », khiến cho cô lấy làm nhột nhạt khó chịu, mà phải xin để chồng chăng? Nếu thiệt như vậy, thì ta cũng cho cô lẽ phiền phức của một sự cải cọ không tỉnh lối như vậy đó. Cớ quân khí nào mà gọi là công-kích hay là bảo-thủ cho đặng, vì công kích hay là bảo thủ hay không, thời chỉ tại nơi người dùng nó mà thôi. Nếu ta gọi tàu lặn và đại bác là thứ quân khí công kích thời thứ hỏi một nước đặn (*état tampon*) như nước Bỉ-lợi - thời kia, nếu khi có người xâm lấn bọ, thời bọ không được dùng cái thứ quân-khí gọi là công kích ấy để mà bảo thủ lấy bọ sao?

Những quân - khí kia dầu là cây rá nhỏ hay là một vị thần công to cũng là vật vô tri vô giác, làm sao lại gọi là hiểm, dữ tốt, xấu cho được? Hiểm hay dữ, tốt hay xấu, là do nơi loài người đem lương-tri lương-năng dùng lấy nó mà thôi chớ!

Chớ chi thay vì bàn tới cái lối như thế, các ông ngoại - giao sành sỏi kia bọ nhịp nhàng mà làm một đôi việc thiết thực như:

1° Cấm tuyệt không cho dùng cái lối « chiến tranh hóa học » (*guerre chimique*), về khoản ấy lại cho hội Quốc-Liên có quyền kiểm soát;

2° Bớt cả quân-phí các nước xuống một phần, việc nầy thế cũng đủ thì nhiều, vì hiện nay kinh-tế khuẩn-bách, không nước nào mà có dư dả...

Nếu hai điều coi ra rất nhỏ mọn nói trên đây mà được thiệt-hành, thời chẳng đã có ích cho chỗ nghĩa Tài-bình khá lắm rồi. Nhưng hại thay, sự thật nào có được dễ như vậy đâu! Giữa hội nghị Tài bình đương như có hai phe: một bên Đức-Ý, một bên Anh-Pháp, ai cũng giữ vững địa vị mình, thành thử cái Hội-nghị kia không khéo cũng « vuốt đuôi ».

Ấy vậy việc quốc-tế còn đương rối rắm, chưa biết ngày nào là xong! Dầu Hội-nghị nầy có mãn ta lại còn thấy nhiều hội-nghị nữa. Hội nghị là một việc, còn sự khôn vì quốc-tế lại là một việc khác!

Phan văn Thiệt

DƯ-LUẬN CHIA RẺ

Phòng Thương-mãi Saigon không tán-thành việc vận-động của M. Labaste ở bên Paris

Ai cũng biết bà ông Labaste, Emery và Nguyễn Trung Vinh thay mặt cho Nông-gia Liên-đoàn ở đây qua Paris cầu cứu với chánh phủ bên Pháp.

Về việc cứu nguy kinh - tế cho ta hầy giờ nông-gia và thương gia khác ý kiến nhau, bởi vậy hai bữa rầy nghe tin rằng phòng Thương mãi Saigon đã đánh dây thép qua Paris, ngỏ ý không tán thành những ý kiến của ông Labaste đã tỏ bầy bên ấy về vấn-đề đồng-bạc Đông dương.

Các nhà đinh nghiệp tầy ở đây cũng đánh dây thép về cho các hãng chánh của họ ở Paris, hiện phải cần trở công việc bành đông của ông Labaste đ; bọ nói rằng họ rất đồng ý với chánh-sách của quan Toàn-quyền Pasquier đang làm lại xứ nầy.

Nạn trí thức thất nghiệp ở Nhựt - bổn

Các ông cử - nhơn, tân - sĩ, đi bán hàng vặt ngoài đường

Ở Osika nước Nhựt, có 300 người thanh - niên, tốt nghiệp ở trường Đại-học, ra, nghĩa là đã đậu cử-nhơn, tấn sĩ cả, mà kiếm việc làm không rồi, mới rồi họ rủ nhau lập thành hội « *Trí thức thất nghiệp* ». Họ chỉ cầu lấy cơm ở đỡ mà làm, dầu cho lương bổng mỗi tháng 20 yen cũng được.

Họ đã ki xin các hãng lớn dùng họ làm công, và trong khi chờ đợi hãng kêu, thì họ hầy tạm đi bán các hàng vặt ở ngoài đường để nuôi miệng.

Trai Đảng, *Thất tướng Nhựt*

Bọn học sanh cao đẳng ở nước Nhựt mà thất nghiệp càng ngày càng nhiều, ấy là một việc đáng lo cho cuộc trị an ở trong xứ lắm.

Máy bay chở thơ Saigon-Hanôi bị gió rớt gần Quinhon

Máy bay chở thơ đường Saigon Hanôi, chuyến mới rồi ở Saigon bay ra gần Qui-nhơn, thuộc về tỉnh Bình-định, thì gặp trận bão.

Phi-công định không thể bay luôn ra đến Hanôi được, nên phải cho họ xuống sân máy bay nhỏ ở 5 Phủ-cát, cách thành Bình-định 20 cây số.

Máy bay gần xuống đất, thì bị một luồng gió trốt (tornado) đưa dẫn, làm cho máy nhào trọc. Nhưng may sao phi - công và người thợ máy không bị thương tích gì cả. Cái máy hư bết.

Ngoài Bắc có bão

Cả tuần nay ở Saigon ta trời âm ỷ mưa luôn đêm ngày, có nhiều người định có bão ở đâu. Thật quả như vậy. Thiên-văn đài ở Kiến an cho hay tiu rằng có trận bão thổi ngay vào vịnh Bắc kỳ (*Golfe du Tonkin*), đi dọc mé biển Trungkỳ và Namkỳ. Hôm gì mấy bữa nay, Saigon ta thấy mưa to lớn hoài.

Mong rằng thần gió đừng làm quá, thiệt hại dân nầy thêm nữa thì khổ lắm.

Thật là tân nhân

Chồng cất cỏ vợ khi đương ngủ

Ma người vợ lại có chửa mới là thảm cho...

Hồi tới hôm qua, tại làng Trung-chánh Trốn, gần Hocmôn, có xảy ra một vụ án mạng rất ghê gớm. Nguyên nhơn vụ án mạng nầy cũng là vì tình.

Thủ phạm là một nông dân nghèo cho vợ, có người nói là vợ nhỏ, ngoại tình với người ta, nên máu ghen nổi dậy, làm cho ra như ngày, như dại, khi vợ đương ngủ và chạy lấy rựa lên chặt cổ vợ.

Người đàn bà bất hạnh ấy la lên được vài tiếng rồi chết liền. Người lối xóm nghe la chạy đến ai thấy quang-cảnh đều rùng mình ghê sợ.

Người đàn bà ấy lại có thai chừng 3 tháng. Thế là một vụ án mạng thành hai.

Hung thủ sau khi chém vợ rồi chạy trốn mất.

Số San-đầm Giadinh được tin, liền lên làm án kết, và tầm nã hung-thủ, đến nay chưa bắt được.

Nhớ đọc tiểu-thuyết

Hòn máu bỏ rơi

bên trương sau

Trong Nam đã có đoàn Hướng-đạo

Bấy lâu nay, nhiều người ao ước sao cho xứ Namkỳ có đoàn hướng đạo như ở Bắckỳ vậy.

Sau khi M. Trần văn Khắc về Saigon hô hào, cổ động, động lập một đoàn hướng đạo, thì bây giờ đã thấy Tổng-cuộc Thể thao An nam đang lo-nhóc một đoàn kêu là «*Section des Eclaireurs de la Commission Interclubs Annamite de Saigon*».

Điều-lệ của đoàn như vầy:

1° Được nhận vô trong đoàn là ra phải được 8 tuổi trở lên;

2° Những ai dưới 18 tuổi muốn vô hội, thì phải có phép cha mẹ cho...v...v...

Kỳ-luật nghiêm-lắm: cấm bàn việc chánh-trị và tôn-giáo.

Còn tiền đóng vô hội là 2 đồng (*droits d'entrée*) và tiền đậu mỗi năm (*cotisation annuelle*) cũng định là 2 đồng.

Tay lánh-tụ cộng-sản đã chết ở Hương-cảng: NGUYỄN - ÁI - QUỐC

Chắc ai cũng nghe đến tiếng Nguyễn ái Quốc, ai cũng biết anh ta đi bị bắt giam tại Hương cảng. Anh ta bị bịnh lao, chữa tại nhà Thương Tù ở Hương cảng, người yếu đuối, bịnh nặng quá nên đã chết rồi.

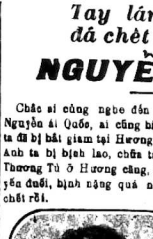

Nguyễn ái Quốc

Anh ta là một người ký đời ở xã hội hiện tại.

Hồi còn nhỏ anh ta đã có nhiều mối bất bình, bỏ cha làm quan mà đi trốn vào phía Nam (Namkỳ). Cái chế độ « bảo phong tồn lưu » làm cho lòng anh ta sanh nhiều mối ác cảm, tưởng cũng có một đôi chút như lý làm vậy.

Anh ta là một người thông minh thông thái, nhưng có tánh hay khu khu một mình, nên dẫn dẫn thành ra người chán đời, ngao đời. Muốn vượt bể sang Tây, anh ta bèn làm công ở tàu *Latouche Tréville* mà lên sang Pháp, sang Card ff (ở Anh) rồi sang Huê-kỳ.

Thấy vào mình ấu Mỹ ai lại không ham muốn, anh ta cũng thế! Anh ta quyết đem cái vào mình ấy mà bồi đắp nước nhà mà giúp ích cho nòi giống. Trong trí đêm ngày chỉ lo nghĩ chuyện nầy. Anh ta trốn tại Paris, thiếu ăn thiếu mặc, lén đi lại với những bọn quá-khích bàn những vấn đề tử do bình đẳng.

Năm 1918 sau chiến tranh, kẻ ấy tất cả những bọn bất đắc chí trong thế giới đều đồng cái thuyết của Lénine để làm tang thuốc bổ não, đêm ngày mài miệt mà tự mình lấy làm đắc chí lắm.

Cái bọn bốn chờ vit (cộng-sản) ở đó mà ra, M. Nguyễn ái Quốc cũng thế, thích làm, quyết định đem cái thuyết ấy mà thực hành ở Đông-dương. Sau khi giao thiệp với những bọn Cộng sản Tây, anh ta đi Moscou (Mạc tư khoa, kinh đô Nga), đi làm gật đi làm đại biểu cho Đông-dương (?) ở Hội nghị Quốc tế đầu cày (*Conférence internationale Paysanne*), nghe thật rầm rột mà kỳ thiệt chỉ có cái chức, chớ có thiệt gì đâu.

Sau cuộc đó, nghĩa là sau khi người ta cho anh ta có đồ tư cách, người ta phái sang Viễn - đông. Từ năm 1925 đến 1927, anh ta theo làm tay chơn cho hai tay cộng sản Borodine và Galène ở Tàu, sau cũng bị Tưởng giới Thạch trục xuất, anh ta tẩu về Nga.

Nhưng không có lẽ người ta cho bọc mà không làm gì cả; cho trách cứu anh ta không phải làm tại Nga mà phải vận động tại Viễn-đông; anh ta trở về vận động tổ chức đảng cộng sản ở Đông-dương. Nhưng làm sao mà về nước nhà được, anh ta lén nấp ở xa xa, ở Xiêm, ở Tàu, để mà chỉ huy các cuộc phiến-loạn của cộng sản: như biểu tình, truyền đơn, phá huyện đốt nhà, đánh giết.....

Tháng sáu năm 1931, anh ta ở Hương cảng, tính kiu Hồng-nam (*Intelligence Service*) bắt được.

Đau bọ lao đã đến trong xương trong tủy, trị gì cũng không lại, nên anh ta đã chết.

Ôi! một người rất có tài mà kiếu ngạo tự phụ tự đắc! Cái khí kiếu ngạo đã thâm ra đến cái tên.

(*Rút bài của báo Tiến Long*)

Kính cùng độc giả

Bổn báo phải M. Nguyễn-tấn-Hanh ở Travinh đề thâu tiền báo và tính chắc rồi lòng quí yêu của chư quí độc giả cũ giúp M. Hanh kỳ nầy cũng như mấy trước. Bổn báo hết sức cảm ơn. B N N.

Trận Nhựt Nga đại-chiến

Bấy lâu, có độc nói những điện tín A. R. I. P. hằng ngày, thì ta đã thấy binh Nhựt tung hoành ở Mãn - châu, khinh khi nước Nga Sô-viết và cố chọc giận Nga hoài. Nga chưa dám ra tay chống với mấy « anh vàng », có lẽ cũng vì một ý riêng chi đó mà ta chưa rõ thấu được rốt.

Có đều ai cũng biết rằng nếu mà Nga Nhựt có chiến tranh, thì thật là một chuyện rắc rối lớn cho toàn cầu và khủ sở cho nhơn loại.

Phải vì nhơn nước Nhựt, có cái chí muốn — hay là gắc móng — to lớn lắm; bọ muốn làm bá chủ cả thế giới, không thì cũng làm ông vua ở châu Á phương Đô gì nầy, các nước Âu-Mỹ không được nhúng tay tới. Bởi vậy bao nhiêu năm nay, bọ đã sắp đặt một cái chương-trình xâm lược tiến-hành, y như cái chương trình của người Đức hồi trước năm 1914 vậy.

Phần thứ nhứt của cái chương trình đó, là chiếm cứ Mãn-châu của Tàu, để làm cái gốc, rồi từ đó mà vùng vẫy trên lục địa. Muốn chiếm cứ Mãn-châu một cách hoàn toàn rồi, chớ không phải là có đồ cho Nga còn có nhiều quyền lợi ở phía Bắc; vì họ coi đó là cái đinh trong mắt bọ, là chông gai cản bước bọ đi. Nói trắng ngay ra, là bọ muốn đoạt phăng con đường xe lửa Trung Đông. Hồi thế, mấy tháng nay ta thấy binh Nhựt kéo lên phía Bắc Mãn rất nhiều, mượn cớ rằng đánh giẹp bọn nghĩa dũng và giặc cướp Tàu ô đó, mà bọ đã dự bị trước cái mưu lấy binh-lực chiếm ngang con đường xe lửa từ chỗ giáp ranh Tây-bá lợi-á và Mãn-châu về phía đông-bắc, vòng xuống đến phần Nam-Mãn rồi lại trở lên chỗ giáp ranh biên giới Nga ở phía đông, tức là Hải-sâm-uy. Thì hồi đầu tháng nay, bọ đã chiếm nhánh sông ga xe lửa và bến tàu Cáp nhĩ tân rồi đó.

Đường xe lửa Trung - Đông, của người Nga xưa nay vẫn ra làm, là một đường rất hệ-trọng của Nga ở Đông-phương, vì nó làm đường thông thương cho lẹ-làng từ Nga qua tới Hải-sâm-uy. Chánh-phủ Nga Sô-viết với Trung Hoa đều chung cùng quản trị và hưởng lợi về đường ấy. Nếu một mai quân Nhựt chiếm lấy đường xe nầy, thì cũng như giành miếng ăn ngon của Nga và chận lấy họng Nga cho hết thở vậy. Nga đương để chịu khoanh tay ngồi ngó sao? Thế nào cũng có một trận nhứt sanh nhứt tử. K

(*Coi qua trương sau*)

CHIỀU NAY

Tại sân C.S.A. đường Colombier

Khởi tranh từ 4 giờ

3 HIỆP

PÉTRA ANTONI (*Cập sà tây*) đấu với **CANG ĐỒ** (*Cựu vô địch Nam Bắc-kỳ*)

3 HIỆP

DƯƠNG (*Vô-địch Bắc-kỳ*) tái chiến với **NỮA** (*Vô địch Namkỳ*)

GIÁ TIỀN VÔ CỬA 1$ — (0$50)

Nếu chiều 23 Juillet mưa thì dinh lại chiều chua nhựt 24 Juillet cũng giờ ấy

Các nhà hàm mộ tơ-mít bỏ qua dịp nầy rất uổng

Một tin mừng trong cơn kinh tế khoẳng

Mua 1 ve cho thêm 1 ve. Mỗi ve 0$25
Kể từ ngày 20 Juin tới 20 Juillet,

DAU-ĐAI-QUANG

Thường dùng thứ dầu này thì hay để thần tình nào tiêu trừ bá bịnh

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHONG
27 Tổng-đốc-Phương CHOLON

TRƯỜNG « HẬU-GIANG » SOCTRANG

Lãnh các học trong và học ngoại đạy lớp tiểu-học, Sơ-học và Cao-đẳng Sơ-học — Bằng học, học bổ, dự thi, và thi đau của bản trường.

Năm	Số học-trò	Số học trò thi đậu			
		Tiểu học	Sơ học	Tiểu học	Sơ học
1930-31	80	12	10	12	7
1931-32	180	40	28	36	20

Ngày 2 tháng 7 tháng năm 1932. Thư từ bài thăm đều gì hoặc xin cho học xin đến mọi hoàng cho

M. Ngo-thau-Danh Directeur « Hau-Giang » Soctrang

Institution NGUYEN-TRONG-HY
Giadinh

Có đủ các lớp: từ cours Enfantin cho đến 4me année.
Ngày tựu trường 1er Aout 1932.

Docteur Nguyên-van-Tân

Ex-Interne des Hôpitaux de Marseille
Membre de la Société Française d'Opthalmologie de Paris
51, Rue Roland Garros

TRỊ ĐỦ CÁC BỊNH CON MẮT

GIỜ COI MẠCH
Sớm mai 9 giờ tới 11 giờ
Chiều 3 giờ tới 6 giờ

BẢO HIỂM THUỐC HO

CỨU KHAI HOÀN Trị các chứng ho nóng ho lạnh ho ra máu ho tắc tiếng ho lâu mau dung thuốc nầy thấy hay như thần

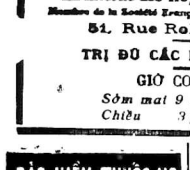

Mỗi ve giá là..... 0.60
12 ve giá là..... 6.00
Cách dùng có chỉ rõ trong tờ mandat gởi cho Mr HÀ TRỌNG VAN - MỖI - XUÂN DƯỢC PHÒNG
M25 Rue SCHREDER (Chợ mới) SAIGON

Tại đây có bán Sâm Nhung Quế Yến đồ thiệt giả thiệt

« Bồn tiệm »
Lãnh biệt-quyền bán tại bổn-xứ hết thảy các món đồ chụp hình hiệu
AGFA

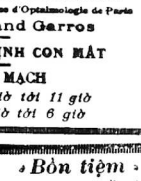

là « mae » tốt nhứt trong hoàng-cầu
PHOTO KHANH KY
84 Boulevard Bonnard SAIGON

Đề mất thì giờ ấy là làm mất tiền bạc !

Muốn cho học sanh khỏi mất ngày giờ trong lúc bải trường, nên trường Ecole Libre «Nguyễn thị-Tiên» Quai de la Marne, không nghỉ, day luôn cho tới 25 tháng chạp Annam. Nhờ sự cần mẫn, nên mỗi năm học sanh của bổn trường đi thi đặng đau nhiều. Bổn trường lãnh học sanh :

Nam từ 6 đến 14 tuổi.
Nữ từ 6 đến 20 tuổi.

Sự học thi dạy từ lớp enfantin tới thi certificat d'études primaires, ban đêm có thầy day thêm.

Day nghiêm chỉnh, chỗ ăn ngủ phân biệt, có thầy trông nom hẳn hòi.

Về phần nữ học sanh thì bổn trường có day thêm thêu thùa, bánh mứt và nấu ăn. Như quí ông, quí bà muốn gởi con cháu cho bổn trường, thì xin cho hay trước đặng để dành chỗ.

N. B.—Cần dùng thêm 2 cô giáo có bằng cấp tốt nghiệp và 1 thầy giáo từ 40-50 tuổi, nếu có vợ con ở luôn nơi trường cũng đặng.

Ecole Libre Ng.-thi-Tien
Quai de la Marne
Vinh-Hội-Saigon

Cách trừ bịnh ho

Các chứng ho là: Ho phong, ho cảm, ho sưng, đem bá ho cứu, ho đam nhiều, ho cho đến ho không thông, đồng đến thuốc (BẮC-BỬU) thì qui ngài sẽ tiêu tăng vô cùng. Có gởi bán tại mỗi Saigon nơi số Nguyễn-Trãi, và các tỉnh điện từ Thủ-dầu-một, Mua sỉ có hoa hồng nhiều do nơi M. Nguyễn-van-Phó boîte postale n° 63 Saigon.
Giá mỗi gói 0$14.

GARAGE
Nam Hiệp Thanh
181, Bd GALLIÉNI — SAIGON
Téléphone n° 178

SỬA XÀY — ĐỒNG TRƯỜNG
LỢP NHÀ VÀ SƠN XE HƠI
CÔNG VIỆC LÀM CẨN-THẬN
GIÁ CẢ PHẢI SẮP ĐẶT
Chủ nhơn : Đinh - văn - Hoạt
Entrepreneur à SAIGON

Saigon-Cholon

Bọn chủ xe kéo còn kêu nài nữa thuế xe đều nhau thì cũng được, ốp.12 và Cholon ốp.15$.

Chắc hẳn độc giả đều biết bọn xin đồng cho xe kéo Gladinh chủ xe kéo « đã nhiều lần xin Cholon léo hành đến Saigon, cũng bởi được, vậy sao thuế không thuế xe kéo xuống, viện lẽ rằng đồng. Muốn đứng đồng xe xe hơi ra nhiều họ bị lỗ, có lại đồng xe kéo với nhau, mà sao chỗ thì nặng và chỗ thì nhẹ. Mấy lần Hội - đồng thành phố đều không cho. Họ lại kêu nài quan địa phương Saigon-Cholon. Hôm trước quan địa phương đã họ bớt thuế xuống cho họ, nghĩa là xe kéo Cholon, Saigon, Giadinh đồng ngang nhau không đâu cho. Tổng tham thêm 30 năm nữa kể từ ngày giờ quan địa phương nhứt định tới ngày 1er janvier 1933 mà giá tiền thì hành, là những xe nào không kêu nài là quan trên không hỏi tình cảnh của họ trong lúc kinh tế khủng hoảng nầy.

Ai biểu được nước làm tới, xin

Trong khoản 5 năm nhà đèn ra đây cho độc giả biết. Ai muốn (Courant tripha ấy Tiền xỉ Nhà đèn chịu tiền đối với những người đem đèn về nhà nữa.

Bỏ là những điều quan hệ bổn báo rút trong bản kế ước đăng (cahier de charges)

Mất 150 thước dây đồng

Vừa rồi sở tuần thiên điện (T Sở Phó-thọ bị bọn bất lương đem trói mang lên nơi hẻo lánh xin cởi trói cho về, chúng không chịu, lại còn đánh nữa. Thiệt là ngang tàng quá sức.

Sáng ngày chủ sở mới hay bèn nhờ sở tuần cảnh tìm kiếm giùm.

Sở tuần cảnh nghi bọn bất lương nầy là bọn nhà nghề đứng đầu là tên « Bắc-Kỳ » đã bị bắt giải tòi. Villa lớn. Chỗ ăn học, ngủ phân biệt. Có bibliothèque để sách học ở nhà trường, có người sắt nghĩa hai vợ. Có đủ chơi thể thao. — Viết thơ dặn chỗ trước.

Cảo tình

GIADINH

Làm khách làng chơi bốn à bị bắt.

Vừa rồi, có một ông cỡ 5 mươi tham, mặc đồ mát, vô nhà ngủ Nhựt-Hoà ở Ngã-tư, trong Giadinh, giả là khách làng chơi. Người chủ nhà cũng tưởng là thiệt, đem trình diện cho ông ấy ăn đêm. Ông cọ giả đó xem có dụ không được vừa ý, biểu đem có khác ông lựa, nhưng ông xem cũng không được nữa. Ông ben biểu đem hết ra cho ông lựa mới ưa cho thật vừa ý. Chủ phòng thấy làm mang thâm, thì vào bữa nay cũng trúng một to bèn có bao nhiêu kêu hết ra, lại con sai bồi chạy kêu mời cô gái đến cho ông khách lựa mặt chơi. Chừng ấy ai cũng ngạc nhiên, tưởng ai là mặc bầy nàng quá.

Lần nay các bạn thanh niên ơi bạn gái ăn đêm nhiều mà mình ngủ, mà mang bịnh mỗi năm thấy, mỗi tăng làm hại rất nhiều bịnh thống kê về bịnh tình mỗi năm thấy mỗi tăng cho không hết. Thật là mất đầu hai cho vợ nhỏ. Mong sao sẽ một thảm xem việc nầy cẩm nhà ngủ được chừa những hạng gái dâ

VINHLONG

Đánh người đuổi mất rồi cô tiền cũng êm

Một bà già có tiệm chú hai V. mua 2 xu dầu lửa, mua rồi qu đó, mất lắc lại lấy. Anh chàng con trời ơi D... nơi bổ chưa tru tiền ba nơi trả rồi, hay đang cầu cơ. Ba giờ tức mình nói : « Chú chết nặng sao, người ta trả rồi mà nói chưa. Nghe thằng chết bầm hôn cũng ở, đi đánh người ta làm chi ? » Thằng thoi bà già ngạc nhiên mất tỉ nhau, trương gạch, bầm hôn đến đem tiền đây đưa cho Cô người ấy thấy bỏ

Câu X... lại hỏi qua loa rồi có hai người con gái đi rất cổ tiếng ... chủ tiệm nói tên D... không có trong tiệm, không biết chủ tiệm nói cậu X... xăm xi có lẽ tư xa, chú sốp phơ đã nhiều gì ? rồi cậu về. Nghe tin thấy bung hông, nên dồn chơi bà già bị đánh đập, người chủ bẻ tay banh vào sát chỗ hai cô điện vừa bà là ông tai to mất lớn ngồi.

Sở hết vía, một cô lận xuống tìm bầu đầu chịu bao nhiêu tiền đường, một cô lận vào bành ra thang thuốc cảng dưng tây, để bị thương nặng lắm đem nó giải vô cho tao. Một lạc cầu bếp chết ngay.

Đốc tờ D... lên tới giải nói vụ Việc tuy còn đợi xét, nhưng qua ông đó. Ban lần thì ông nọi nhà có gái hiền đã được số đông là người đương quyền thế nhân cứng cái làm vậy, chừng giải bạc làm tiền mạn tàng. đến « không biết có cái mà lực Cái lối trên người, nào phải gì nó am ông hay là tại làm sao chi là thốt riêng của một chi không biết mà ông biết mà ông sợ phe nầy, Mong quan trên lai xét hoặc tên D... phải chịu nghiêm trị để làm gương 100 tiền thang thuốc rồi thôi. cho anh em lao động chớ có

Lúc bà già bị đánh có 1 thầy thường tay lái đề đến lượt người giao hàm đứng ra can, thiệp, như vậy nữa. nhưng thua ôi ! bà già đã nghe lời ông chủ điền của bà thì làm sao.

Tên D... không bai thuế, lại đánh người ta trọng bịnh, nên muốn tình êm. Than ôi ! công lý

Nhân-Anh

CANTHO

Tại tòa Tiểu-hình

Viên tri tòn Tiểu-hình Cầnthơ xử vụ bốn tên Lê-văn-Qui, Ngô-văn-Tích, Phạm-văn-Xài và Ngô-văn-Hậu về tội chứng nó đánh M. Hau-Truong.

Tòa xử tên Lê-văn-Qui và Ngô-văn-Tích mỗi đứa 3 tháng tù, tên Phạm-văn-Xài 2 tháng tù và 3 tháng tù treo, Ng-văn-Hậu 2 tháng tù treo 3 năm luôn xử.

BẮC-KỲ

BAC-GIANG

Đánh chủ lấy chú sốp-phơ Hôm mới rồi, có chiếc xe hơi Khách ở H... tới đến, đến con Bắp giờ xe sợ quá nên đâm thấy hương lửa đã cách lính lý chứng vợ ra bui giấu đi. Sự gì xảy ra một vụ ăn giảm độ cứu xét.

Hiện Du có thì - Thiện đã b

T.N.T.

NHU-VĂN
Nữ-lưu học-đường Cầntho

Trường dạy « Văn-học » và « Nữ-công »

Trường chúng tôi chuyên dạy Văn-học và Nữ-công, tiện cho học sanh muốn xin lưởng theo khoa nào tuỳ thích.

Về bổn học thì bổn trường lãnh dạy từ lớp đồng-ấu đến thi sơ-học. Học sanh từ lớp ba đến lớp nhứt có học Nữ-công ngày thứ năm.

Có day chữ Hán và đờn Piano.

Về Nữ-công thì dạy hoàn toàn. Lại bổ trường cũng có dạy. Nếu bổn cho học-sanh các trường muốn biết chắt ti nữ công trong lúc nghỉ. Các món đều có thầy dạy chuyên-môn nhe coan thành đạt.

Có dạy 1° thêu còm theo kiu thời.
2° Làm ren (vernise).
3° Thêu theo kiểu Bắc-kỳ, có Tây.
3° Máy y phục Annam, Tây có các món đồ chưng saion
5° Nấu ăn theo Annam, Tây có Tàu.
6° Làm bánh mứt Annam có Tây.
7° Có dạy thêu máy kiểu Tây có kiểu Tàu

Tiền trường ở trong phòng ở ngoài, ăn cơm

Lớp nhứt	18$00	9$00	4$00
» nhì	17.00	8.00	3.50
» ba	16.00	7.50	3.00
» tư	15.00	7.00	3.00
» năm	14.00	7.00	3.00

Nữ-công : Ở trong : 15 $ 00
Ở ngoài : 4 $ 00
Ở bán trú : 8 $ 00

Có mặt hàng riêng, 8 $ 00 mỗi tháng cho học sanh bổn học có NỮ-công ở trong, không đi bổn đăng trọn bổn trường.

Ngày bải trường : 20 Juin.
Ngày tựu trường : 5 Août.

Qui ông qui bà nào có con em muốn cho học tại bổn trường xin gởi thơ cho :

Mme Huỳnh-ngọc-Nhuận.
Professeur de l'Institution Khanh-Hoa à Cholon

Học sanh

M. Đào-văn-Hội, 60 rue Mayer Saigon (sau đất thành tây) hiện nuôi cơm mỗi tháng 13$ hoặc giá tỉ. Villa lớn. Chỗ ăn học, ngủ phân biệt. Có bibliothèque để sách học ở nhà trường, có người sắt nghĩa hai vợ. Có đủ chơi thể thao. — Viết thơ dặn chỗ trước.

Phòng trồng răng

Đường Bonnard số 19 Saigon

Nguyễn-van-Nhang
Cấp bằng Y-khoa Đại học Bordeaux

Chuyên môn trị bịnh đau miệng và răng.
Nhổ răng không đau.
Làm hàm caoutchouc và trồng răng vàng theo cách y khoa.
Giá rẻ.
Mỗi ngày : 8 giờ sớm mai tới 7 giờ tối.
Chúa nhựt : 8 giờ sớm mai tới 11 giờ trưa

ECOLE MICHEL
1 et 3 Rue Lanzarotte SAIGON

ĐỘC-HỌC : Ông Michel cử nhơn toán pháp, có đ. y 14 năm rồi trong các trường nhà nước, người cha mẹ đáng tin cậy.

Có lớp 1re 2e 3e 4e Années và Cours Supérieur.

Nhà trường mới chỗ mát mẻ, sạch sẽ, và theo văn-minh.

Cha mẹ muốn cho con nên thì phải cho nó học trong trường Michel từ Cours Supérieur hay là 1re Année.

ĐỒNG-BAN-KHÁCH-SẠNG

Ở Cholon, đường Tổng - đốc - Phương, số 75-79, không xi mà chẳng biết phòng ngủ ĐỒNG-BAN-KHÁCH-SẠNG Quí khách nào đến ở thì sẽ được yên lòng : 1° - Giá phòng rẻ. 2° - Phòng rộng rải và sạch sẽ. 3° - Bồi phòng khuôn phép và dễ sai. 4° - Ban đêm ngủ yên giữ không rầy rà. 5° - Ở lâu giá phòng bớt xuống được nhiều phần trăm.

Chủ nhơn
PHỤNG VÀ HIỆP
Kính thành

ĐI LẤU MỚI VỀ

Ban hát « Trần-Đắc » sẽ hát tại rạp « Modern Cinéma » ngày thứ bảy 30 Juillet 1932.

DỤNG CỤ BÁN RẺ

Renault 6 cv limousine kiểu mới 4 places. Máy mới rả, bình accu còn mới. Vì dư dùng nên bán rẻ.

Do nơi 121 rue Marchaise.

HỌC THÊM TRONG LÚC BẢI TRƯỜNG

Tôi tài pháp-quốc, cựu đốc-học trường tư, lãnh day những trò thi sơ học rớt, hoặc mới học lớp nhì hay lớp nhứt, muốn học thêm *môn toán và pháp-văn* để khi tựu trường khỏi thua sút chúng bạn.

Lúc học, *nói toán tiếng pháp* vì có nhiều trò tây đã đến học.

Giá tính thật nhẹ !

Do M. Hoàng-kỉnh-Phú.
59 Bd Charner
Ngan rạp Thành-Xương

LỊCH SỬ NHÀ PHẬT

Muốn hiểu tron tích đạo Phật từ khi thành lập cho đến nay, hãy coi cuốn *Lịch sử nhà Phật* của M. Đoàn-trung-Còn, 2 rue Sabourain Saigon.

Tại hiệu và ở dại-lý : 1 $ 00, gởi mandat : 1 $ 06, gởi lãnh hóa giáo ngân 1 $ 80

LỜI RAO

Phố mới sửa lại rộng rải và sạch sẽ giá thật rẻ. Từ 18 $ sắp lên. Xin do nơi nhà hội Vạn-quốc Tiết-Kiệm số 28 đường Chaigneau Saigon.

LỚP DẠY TỐI

Từ 7 giờ đến 9 giờ, do thầy có bằng « diplôme » chuyên day. Lại coi chữ tây không ăn tiền. Xin hỏi tại Entrée 12-14, rue Legrand de la Liraye Compartiment 2.

BÁN RẺ

Một cái xe hơi Hotchkiss tarpédo 12 cv số CA. Còn mới và tốt lắm.

Giá 1300$.—Trả xong giá được lấy xe liền.

Do nơi báo quán.

BẬC BIỆT

Vì mua mưa năm lãnh-tế nguy nan áo mưa tôi bán giá đặc-biệt. Chỉ 7$ sắp lên là mua được một cái.

Vỹ áo tốt mà giá lại còn phân nhiều lớn đã được, qui-ông tuc-châu để ý. Xin mời lại tiệm :

Đồng-hoa-Lợi
69, Tổng-đốc-Phương Cholon

Còn mấy xe kéo lam xe nhỏ, mới bán rẻ phân tiền. MAU kẻo HẾT.

Bán rao hàng
TỪ 15 Juillet TỚI 15 Août
2$25
một quần trắng

Lành KINH-TẾ K. K. ra đời

Vì có nhiều qui bà qui cô phàn nàn sao tôi lận rao hàng có 15 ngày làm cho có nhiều người không kịp thấy mặt lãnh KINH-TẾ K. K. ra thế nào mà cũng bởi có nhiều người có mua xài rồi lãnh K. K. được hoang nghinh thứ lãnh ấy lắm nên tôi nhứt định cắm giá cũ đặng bán rao hàng từ 15 Juillet tới 15 Août 1932.

Vậy xin qui ông qui bà chẳng nên bỏ dịp nầy đặng mua lãnh tôi mà giá lại rẻ được nhiều.

Sẵng dịp tôi xin tỏ cùng qui bà ở Hậu-giang rằng tôi cũng có gởi đi miệng Lạc-Tỉnh nhiều theo cách lãnh hóa giao ngân.

Giáp dường Kinh-Tế nước nhà ta,
Mác lành K.K. tốt lắm mà.
Tơ đỏ tâm vàng canh chỉ dệt,
Chàm xanh lãnh trắng nhượm bông pha...

Bán rao hàng
TỪ 15 Juillet TỚI 15 Août
2$95
một quần đen

Mấy lời đáp [...]g ông Thiện-Chiếu về quyển «Phật-giáo Vấn-đáp»

(Tiếp theo)

Vì tôi thấy [...] nói: « Tây phương là Niết [...]ản » tôi mới nói: « Niết-bàn . Thiên-đường » ý tôi muốn [...]ai-đồng cái danh từ ấy, ch[...] không có gì lạ hết. Tôi d[...] ông lần lần đến thế-giới lai [...]ông đó, ông tỉnh chưa ?

Người ta đương nói, Tây-phương là Niết bàn, Niết-bàn là Thiên-đương, ông lại nói « Giato là Khổng - tử Khổng - tử là Thích-Ca » ông lộn hồn rồi sao ? *Tây phương, Niết - bàn, Thiên-đường là cái chỗ*, ông lại đem *Giatô, Khổng - tử, Thích - Ca là những người mà nói*, thử hỏi ai mà không điên đầu với ông sao được ?

Tôi chỉ viết có hai bài phê bình mà ông cũng chưa hiểu được cái chủ trương của tôi hay là tự trong tâm trí ông hiểu mà bề ngoài ông muốn giả bộ hiểu theo kiểu khác đặng cho có chuyện mà ông làm quảng cáo cái tên ông trên mặt báo chăng ?

Tôi chủ trương rằng dịch sách Phật về Giáo-lý, về lịch sử phật Thích-Ca thì nên theo sách Nam tôn, nghĩa là phải chú trọng ở những sách bằng tiếng phạn, còn về những tên riêng có lắm tên nó đã nhập tịch vào tiếng Việt-Nam rồi thì cứ y như kiểu cũ mà đọc những tên riêng ấy vì là sách mình dịch ra để cho người biết nói tiếng Việt-Nam đọc mà thôi. Cho nên chỗ dịch tên riêng ấy phải theo chữ Hán dịch ra điệu quốc-âm.

Trong bài thứ V ông nói thiệt hành được Phật pháp đó, phải dẹp hết thánh thất, nhà thờ, bỏ hình đốt tượng...», vậy mà trong quyển «Phật giáo vấn đáp» trang 58 câu đáp số 154 ông lại nói « Người đạo Phật dâng hoa đốt hương ở trước hình tượng Phật chẳng qua là tỏ lòng tưởng nhớ đến Đức Đại-Từ Đại-Bi.»

Ông có thấy ông mâu thuẫn ông không ? Ba hồi ông bảo Phật - Pháp phải dẹp nhà thờ đốt hình tượng, ba hồi ông nói dâng hoa đốt hương trước hình tượng.

Trong bài thứ sáu là bài chót ông muốn bắt lỗi tôi ở hai cái danh từ « thức giả », và « học vấn uyên nguyên » ông cho rằng hai danh từ ấy đồng nghĩa mà [...] lại đem dùng khác nghĩa.

Phải, nó đồng nghĩa thật, nhưng nếu xét cho thấu đáo thời nó có một cái hơi hám (nuance) khác nghĩa, bởi ông mập mờ nên ông không trông thấy cái hơi hám ấy. Tuy vậy chớ tôi cũng dùng nó vào một nghĩa. Tôi nói « nhà *thức-giả* trông thấy cái chế độ tăng già xấu xa mà lại càng xa Phật giáo, duy chỉ có đối nhà *học vấn uyên nguyên* vì thời thế phải thất vọng mà bước chơn vào nhà phật để tìm cái thú an nhàn đó thôi »

Căn nơi thế mà ông lại nói « nhà thức-giả xa đạo phật, nhà học-vấn uyên-nguyên vào đạo phật » ông hãy mở lớn cặp mắt mà đọc chữ « *đối* » và câu « *vì thời thế phải thất vọng* » trong đoạn đó xem câu ấy thì tôi chỉ nói đối nhà học-vấn uyên-nguyên vào đạo phật : nhưng vì thời-thế phải thất-vọng mới vào đạo phật đó thôi ; chớ tôi đâu có nói hết thảy nhà học-vấn uyên-nguyên vào đạo phật, vì tôi không muốn dùng trở lại chữ thức giả nữa, ông có biết không ?

Ông cho rằng, nhà thức-giả đều là người học nhiều, ông lầm rồi đó ; có kẻ học ít mà kiến thức nhiều, có kẻ học nhiều mà chỉ lượm cái học nhồi sọ đó thôi, những kẻ ấy làm thức giả được không ?

Còn khoản mà ông đã chua chữ « lạc-đề », chính ông đã nhận rằng ông nói lạc-đề rồi thì tôi còn trả lời làm chi nữa.

Ông nói « Bang-Siêu nước Tàu mới quăng viết mà đầu quân » rồi ông hỏi tôi có dũ can đảm bắt chước Bang Siêu hay không ? Tôi bắt chước Bang-Siêu là một điều vẻ-vang cho tôi nhưng ngặt chưa phải thời đó thôi.

Ý ông muốn nói,nếu tôi có đốt thì bắt chước Bang - Siêu mà quăng viết đi, nhưng ông có biết chẳng phải vì dốt mà chính vì nóng lòng với non sông tổ quốc mà Bang-Siêu quăng viết, ông có biết vậy không ?

Hoàng-Tâm

Khóc mẹ

(Tiếp theo)

Mọi người đi đến mương ... mương bằng tiếng ai - oán than khóc. Nhìn thấy từ xa bóng bạch-lạp ngọn trắng trắng lu ngọn xanh xanh lạt, trong cái phòng rộng rộng mẹ mẹ...

Bước chơn đến hương qua qua lành hút vào người tôi một cách sỗ sàng.

Hàng đen đưa nhau chảy từng giọt trắng, nối giọt lo mỗi tiếng khóc của tôi. Hai tay trên nắp hòm, ngó nó, tôi đương thấy trong cái mau sơn đen u - minh này là âm-cảnh, người mẹ yêu quí tôi đang ở trong bóng tối nhìn tôi. Cặp mắt ước ướt, mẹ tôi thỉnh thoảng rơi trên gò má từ hàng lệ, tôi vắt ra chạy đến đinh ôm hòm mẹ từ [...] mẹ [...] ngửa tay ra rượt lấy con nào để dung đến cái hòm kia tôi lo mẹ đây, đâu nên chạy kia tôi là mẹ đây...

« Đến bây giờ là tám năm nay, nhớ đến ngày mẹ chết chỉ nhớ có cái hận, nhớ đến em nhỏ tám tháng năm đưa lên võng nhớ đến lòng xót xa vô cùng cực đưa con khóc mẹ này

Ng-ug-Tinh (Rachgia)

Hài đàm

Ăn cướp danh dự

— Ở đời có mấy thứ ăn cướp ?

— Thì có một thứ ăn cướp là ăn cướp tiền bạc, sẵn vậy chớ còn thứ ăn cướp gì ?

— Khoan, còn một thứ ăn cướp nữa Hạng ăn cướp này không bị ai rượt ai bắt, không bị tù bị tội gì hết ; ấy là hạng ăn cướp danh dự.

— Danh dự ai ăn cướp làm chi ? ăn cướp thế nào cho được ?

— Hạng ăn cướp danh dự không phải là hạng người dốt nát còn đồ phần nhiều đều là người có chút học vấn, học vấn chớ phải những người tầm thường đâu. Hễ họ thấy ai có tâm có tiếng, được mở cái danh vị gì vẻ vang thì họ mưu mô kiếm chuyện để sỉ nhục người ta mất hết cả danh dự rồi họ nhờ đó mà lăng danh dự họ lên. Như vậy há không phải là ăn cướp danh dự ư ? Còn một hạng nữa đi cóp cái hay cái biết của những người tài ba học rộng rồi đem loè với thiên hạ thiên hạ lầm tưởng họ là bực cừ, sùng bái lo. Như vậy không phải là bọn ăn cướp danh dự ư ? Hạng sau này ta nên gọi là bọn ăn trộm danh dự phải hơn. Ở xứ ta hai hạng người đó nhiều lắm. Xưa nay chưa ai thấy mà gỡ cái mặt nạ chàng họ để cho chàng họ cứ hỉnh mũi lên mặt mà hiêu hiêu tự đắc chẳng những chúng họ tự đắc mà chúng họ còn lợi dụng cái danh dự ăn trộm ăn cướp đó để mưu việc lợi riêng nữa. Thật cái hạng ăn cướp này mới đáng ghê hơn là hạng ăn cướp tiền bạc, vì họ đã ăn cướp mà còn được thong thả được người ta sùng bái; cái nghề của họ không bị pháp-luật nào can thiệp đến.

H..

Thú dịch thơ tây

(1) La Terre Natale

Pourquoi le prononcer, ce nom de la patrie ?
Dans son brillant exil mon cœur en a frémi ;
Il résonne de loin dans mon âme attendrie,
Comme les pas connus ou la voix d'un ami.

Montagnes que voilait le brouillard de l'automne
Vallons que tapissait le givre du matin,
Saules dont l'émondeur effeuillait la couronne,
Vieilles tours que le soir dorait dans le lointain,

Murs noircis par les ans, coteaux, sentier rapide,
Fontaine où les pasteurs accroupis tour à tour,
Attendaient goutte à goutte une eau pure et limpide,
Et leur urne à la main, s'entretenaient du jour,

Chaumière où du foyer étincelait la flamme,
Toit que le pèlerin aimait à voir fumer,
Objets inanimés, avez donc une âme
Qui s'attache à notre âme et la force d'aimer

Lamartine.

Quê Hương

Kể chi hai chữ quê hương ?
Vinh vang ly-biệt lòng thường thiết tha
Trông như tiếng bạn kêu ca.
Trông như bước bạn của ta khác nào.
Xa đàn vẳng vẳng gọi vào,
Gợi hồn thương nhớ xiết bao não nùng.

Nầy non núi một vùng ủ rủ,
Sương trời thu che phủ mịt mờ.
Đánh đầy sủng đồ sơ rơ.
Tuyết mai trắn trải mớt bờ trắng tươi,
Kìa những liễu tả tơi nhành lá.
Thợ sửa kia tỉa nó vanh hình.
Nền tháp có lớt vẻ tinh
Anh chiều xa dọi xinh xinh màu hồng.

Tường máy vách năm trường đen sậm,
Triền núi cao thăm thẳm đường dài.
Gần bên mạch nước lai rai,
Dầu dầu ngồi nghỉ một vài người chăn.
Tay xách bầu lần lần lần lượt.
Ngồi đợi phiên hứng nước cùng nhau,
Nước trong nhỏ giọt rao rao,
Măng ngày trong cảnh vầy nhau chuyện trò

Nơi lều tranh lửa lò nhấp nháng,
Trên chót nhà khói tản tản bay,
Khách ngoạn du thích cảnh này,
Nuôi lòng khói toả mà người quên đi.
Vật hữu hình vô-tri vô-giác,
Ta xem mình nào khác người thương,
Có tâm hồn, có sức thương,
[...] theo dõi khôn nhường hồn ta ?

Nguyễn-Thượng-Khôi.

(1) (*Bấy giờ nhà thi-sĩ Lamartine làm thơ-ký sứ thần (Secrétaire d'Ambassade) ở Florence. Người xem cái sự xa cách quê-hương Milly như sự bị đày, nên cảm tác làm bài thi này*)

LƯU Ý

Những bài vở gì thuộc về Phụ-trương văn-chương xin nhớ gởi ngay cho :

M. HOÀNG-TÂM
Đuốc-Nhà-Nam, Saigon

Các bạn làng văn, bạn nào có sách gì muốn chúng tôi phê-bình hay giới-thiệu vào Phụ-trương văn-chương hãy gởi cho chúng tôi mỗi thứ một cuốn.

Ở đời dầu bực thánh - nhơn cũng còn khuyết - điểm, huống chi chúng tôi, các bạn đọc-giả có thấy tờ Phụ-trương văn-chương nầy có điều sơ sót cứ viết thơ chỉ trích, chúng tôi bao giờ cũng biết nghe điều phải, biết nhìn điều lầm lỗi luôn luôn.

Bạn nào có ý-kiến gì hay để tô điểm Phụ-trương văn-chương nầy thêm vẻ xuất sắc, cứ tỏ cùng chúng tôi, chúng tôi đều hoan nghinh hết.

Monsieur Nguyễn-văn-Châu, ở gần d'Arras có lãnh đóng sách, bạn nào có sách cũ, hay sách gì nhiều cuốn mà thuộc về một bộ cứ đem giao cho M. Châu đóng, tốn không bao nhiêu tiền mà sách để được lâu dài và xem đẹp mắt nữa.

Các bạn làng văn mỗi khi gởi bài cho chúng tôi xin cho chúng tôi biết cách để bao thơ đặng khi nào chúng tôi muốn viết thơ nói chuyện gì cho khỏi trắc trở

Những bài vở gởi đến chẳng cần bỏ vào phong thơ cứ xếp lại quấn một miếng bao ở ngoài thì chỉ tốn có 0$02 con niêm mà thôi Bạn nào muốn cần kiệm hãy nhớ điều ấy.

H. T

RƯỢU THUỐC BỔ HIỆU Ơ-NỐT

Có bán tại nhà thuốc Tây KHƯƠNG-BINH-TINH Cầntho
Lập ra năm 1926
Chủ nhơn có bằng-cấp Cao-đẳng bào chế. Có chuyên môn khoa hóa học ở trường thuốc Hanoi.

CHUYÊN TRỊ CÁC BỊNH :
Xanh xao kém huyết, ăn không biết ngon, hay mệt và tức, đau mỏi mạnh, bị chanh nước, đàn-bà có thai hay mệt. Lúc mạnh rồi nên uống, người có tuổi hoặc con nít uống cũng đặng, không có kỵ với thuốc bắc
Mỗi ve có toa chỉ cách dùng
Giá : ve lớn 2 $ 80 — 10 ve lớn 22 $ 00
Giá : ve nhỏ 1 $ 80 — 10 ve nhỏ 15 $ 00

CÁC TỈNH CÓ TRỮ BÁN :
Châudốc : Nhà khán bịnh ông thầy thuốc Phạm-văn-Tiếc.
Longxuyên : Tiệm ngành Khương bình-Tịnh chợ Mỹ-Phước.
Sadec : Tiệm - ngành Khương-bình-Tịnh đường mé sông gần cầu Cái-sơn. Dalat : Pharmacie Dalat.
Đồ bao thơ :
KHƯƠNG BINH-TINH Cantho
Dây thép nói Nº 62

PHÁT HÀNH NHÀ
TẾ NAM ĐƯỜNG
(CANTHO)
Nhãn cái bè lò

PHAN TRUNG AI (chủ nhơn)

1 Vĩnh xuân bá bổ hoàn ; *thuốc uống bổ lao, ăn ngon ngủ khoẻ nam phụ đều dùng. Giá bán mỗi hộp 2 $00*

2 Độc đắc phong tình hoàn : *thuốc trị bịnh phong tình bất luận mới cũ, có treo giải thưởng 1$00, 5$00, đến 10$00 Giá bán tại n.1 1$50 n. 2 1$00.*

3 Định siêng hoàn : *thuốc trị các chứng siêng bất luận lâu mau : Giá bán ve lớn 2$50 ve nhỏ 0$50.*

4. Ích âm đoạn đái hoàn, *thuốc trị tốt chứng huyết bạc và bổ máu thật nọi người, Giá bán mỗi hộp n. 1 1$80 n 2 2$00.*

Các hạng cao đơn hoàn toàn xin coi bao catalogue của tôi thì hiểu rõ nên mua dùng.

NHÀ ĐẠI LÝ :
Saigon : Nguyễn thị Kính : 30 rue aviateur garros
Soctrăng : Mộng lương đường
Vĩnhlong : Đức phảng Xuân
Camau : hiệu Tam kỳ.

Hãy dùng savon
NGUYỄN-HỬU
3 Ngôi sao ■ ■ ■ Tốt mà rẻ
Savonnerie N.H. Cần nhơn à (CANTHO)

Chẳng còn bao giờ lo sợ

Thuốc ho giấy bạch của ông Châu-thọ-Như nhà thuốc Bảo-an-Đường tại chợ Gò-vấp, rất thần hiệu, thuốc ho này đều bằng thuốc ho quân thần dược.

Đờn ông, đờn bà và con nít từ 5 tuổi đều dùng được cả. Ho cảm, ho gió, ho phong mà phát ra ngứa cổ ho có đàm khò khè trong cổ, ho sảng hậu, ho tức, ho ra huyết ho lao, ho bình giá lâu năm, làm việc yếu sức mà sanh ra ho, các chứng ho lâu hay là mau, thuốc ho nầy đều trị được cả.

Uống một hoàn thì thấy hiệu nghiệm liền. Có gởi bán nơi các nhà giấy xe điển (gare) có toa gởi theo thuốc chỉ cách dùng kỹ lưỡng.

Giá tiền 1 hoàn 0$10 : Mỗi hộp 20 hoàn 1$80.

Bổn hiệu cũng chịu gởi thuốc bằng cách lãnh hoá giao ngân tại nhà thép (contre remboursement).

Như quí vị có gởi thơ hay mandat lại mua thì để tên như sau đây :

BẢO-AN-ĐƯỜNG. Pharmacie Asiatique
M. CHÂU-THỌ-NHƯ Govap-Giadinh

NÊN BỎ Á-PHIỆN

Bằng thuốc Giới Yên Đại-bổ nhãn con Ó của nhà thuốc
BÁ - NGỌC - ĐƯỜNG

Bổn đường chuyên-môn bán thuốc bỏ Á-phiện gần 30 năm nay. Đông-Pháp đều nghe danh thuốc NGUYỄN-HÒA-LIÊN hay đại tài.

Nay muốn cho vừa lòng mỗi người, bên Bổn-Đường tận tâm bào chế riêng một thứ thiệt mạnh mà chất thuốc lại mới mẻ vô cùng. Để riêng cho các xứ nóng như Nam-kỳ Trung-kỳ và Cao-miên dùng thì bổ được rất dễ, ít tốn tiền. Hút mỗi ngày 1 $ 00 thuốc không thì tốn 6 ve đủ bỏ dứt.

Mỗi ve 70 viên 1 $ 00 ve 35 viên 0 $ 50.

Người hút lớn hay là hút nhiều mỗi ngày trên 3 $ 00 thì uống thứ thiệt mạnh ve 70 viên giá 1 $ 20 càng tốt. Ở xa gởi cách lãnh - hóa giao ngân. Thơ và mandat gởi cho :

M. NGUYỄN-HÒA-LIÊN
Pharmacie 246 rue d'Espagne :- SAIGON

Quí ông quí thầy Saigon
Lục-tỉnh và cùng khắp......

Nhà Dệt bổn hiệu dệt riêng cho quí Đồng - bào một thứ *TUSSOR* toàn tơ nhứt hạng, lằng dệt đều nhau, càng giặt càng mịn lại càng sáng ngời, mặt mấy năm cũng rõ ràng, không hề đổ lông, bề khổ 0m75 — giá 2 $ 50. Một bộ đồ 5 mètres.

Lãnh satin trắng bông lại thiệt diệu, lãnh đen bóng mới chưa đâu có. Kính mời quí Đồng-bào đến xem nơi hiệu :

NAM-XUAN
78 — 80 Bd Charner — SAIGON

Đem tiền mua đồ vàng tại tiệm *Chí thành* (tiệm vàng bạc Bắc) ở 260 Rue d'Espagne, thì cũng như tiền bỏ tủ sắt, để dành vậy.

SÂM-NHUNG ĐIỀU KINH
CHỈ BẠCH ĐÁI HOÀN
Nhãn hiệu « SONG PHỤNG »

Thuốc chánh trị bịnh đường kinh và chứng bịnh đái lâu ngày. Thuốc này chủ trị những bịnh đau máu, kinh không đều và chứng bạch đái hạ lâu ngày không hết đến nát nước da vàng, mình vóc ốm, muốn làm bịnh lao, nếu uống thuốc này cho thường chẳng bao lâu thấy nó công hiệu lạ lùng, trở nên tinh thần khoẻ khoắn, ngon ngủ, tự nhiên tật bịnh phải hết. Ấy là một phương thuốc vương đạo trừ tật mà lại bổ nữa. Tánh thuốc rất hạp với khí hậu các xứ nóng, đã ngoài 30 năm nổi danh tiếng khắp Nam-kỳ. Lục-tỉnh đã có mua dùng phần nhiều trị bịnh rất công hiệu.

Mỗi ve giá là : 1 $ 50
Y-học sĩ TRẦN-KIẾN giám chế
[...] Chợlon

Mấy lời đáp lại cùng ông Thiện-Chiếu về quyển «Phật-giáo Vấn-đáp»

Trong sáu bài «kính đáp...» của ông tôi thấy sao ông mượn cơ hội «phê bình sách P.G.V.Đ.» để cổ động cho cái thuyết của ông, để công kích ngầm một vài tôn giáo mà ông không thích, thấy vậy đáng lẽ đầu ông muốn chọc tôi đi nữa tôi cũng không nên trả lời với ông, vì tờ Phụ-trương văn-chương nầy không phải là một cơ quan để cãi cọ về đạo lý, nên Bổn-báo chủ-nhiệm không muốn tôi nói dông dài với ông về vấn đề Phật-giáo và trả lời dông dài cho 6 bài của ông đăng ở báo Công-Luận. Nay tôi viết bài nầy chỉ để phân tỏ vắn tắt với ông những khoản có quan hệ đến hai bài phê-bình của tôi mà thôi, chớ trong mấy bài của ông còn nhiều khoản tôi phải trả lời cho ông, nhưng có điều nói ở ngoài đề tôi buộc lòng làm thinh, phương chi bao giờ tôi cũng vẫn kính ông là nhà tu hành nên tôi ý muốn để cho ông yên tâm tinh trí mà tiện bề thiệt hành cái phương pháp giải thoát của đạo phật, xin ông hiểu giùm cho tôi như thế.

Bài đầu: Ông trách tôi sao đứng địa vị phê-bình văn-học mà nhảy ra làm một nhà đoán tâm-lý. Thưa ông, tôi nào phải thế, nhưng tôi cần phải tỏ bày cái lẽ sở dĩ nó khiến cho ông lầm lỗi trong khi biên-dịch quyển Phật giáo V. Đ. chỉ có vậy đó thôi. Ông than phiền sao tôi nói ông bị kinh tế khủng hoảng, nhưng vì ông không hiểu hai tiếng *khủng hoảng* của tôi dùng trong câu tôi nói, hoặc giã ông xem mau quá mà phải nhầm lầm cái nghĩa của nó chăng?

Hai chữ «khủng-hoảng» tôi dùng đó là ý nói tâm-hồn ông không được êm tịnh đó thôi, xin ông hiểu trở lại đi. Nếu ông không muốn hiểu theo tôi ông hãy dở cuốn tự-điển của Larousse ra mà tra coi.

Ông Thiện-Chiếu ơi! Ông nóng nảy làm chi dữ quá vậy? ông kêu: «*bớ người ta!*» để đến làm chứng giùm cho ông rồi trong hai chữ khủng-hoảng của tôi, tôi có bảo ông nhét hai chữ kinh-tế vào đâu mà ông lại nhè nhét vào, bây giờ xin ông mượn ai kêu: «*bớ người ta!*» để lại làm chứng giùm cho tôi đi. Tôi nói: «Không khi nào ai dám cách-mạng văn tự.» Ông lại nói: Tiếng nói còn có thể cách mạng huống chi là văn tự» rồi ông dẫn những cuộc cách mạng về văn-tự ngôn-ngữ trên thế giới và ở Trung-huê. Lời nói ấy tôi xin nhận là phải, nhưng ông hãy đừng hiểu bỏng lỏng quá, trong khi tôi nói về cách dịch sách phật thì sự cách mạng văn tự mà tôi nói đó nó có hàm cái nghĩa về Phật-giáo, thế mà ông lại dẫn những cuộc cách mạng văn-tự ngôn-ngữ trên thế giới vào trong đó.

Chuyện gì ông lại kéo thế-giới-ngữ vào trong khoản nầy? Ông lại còn đi lạc nữa. Thế-giới-ngữ (espéranto) là một thứ chữ mới phát minh gần đây cho nên người ta mới gọi nó là tiếng nói nhơn-tạo (langue artificelle) chớ nó đâu có phải là một thứ chữ sẵn có từ trước mà người ta sửa đổi nó lại cho ông hòng đem nó vào cuộc cách mạng ngôn-ngữ để làm tỷ-lệ. Ông hãy rửa lỗ tai cho thông mà nghe chổ lầm nầy đi. Hay là ông muốn nêu chữ espéranto vào trong bài trường-giang đại luận của ông để lòe mắt độc giả chăng?

Tôi chỉ bàn tiếng Ấn-độ (tên riêng về phật-giáo) dịch sang tiếng Việt-Nam, ông lại nhảy lấy *tiếng việt-nam dịch sang tiếng Việt-Nam*, ông có thấy ông lộn hồn không? Đã là tiếng Việt-Nam ai lại đem dịch sang tiếng Việt-Nam? Ông lấy tiếng *Xưa Nay* tiếng *Cầu-ông-lãnh* là những *tiếng Việt Nam sẵn có, ông dịch sang tiếng Trung-Hue, rồi ông lấy tiếng Trung-Huê dịch sang trở lại tiếng Việt-Nam ông làm vậy rồi ông cho là đọc ch rõng tai, có phải bướng không?*

Ông nói: Bodhisattva và Tripitakas là tên chung (noms communs) vậy hỏi có *bộ sách nào khác gọi Tripitakas không?* Còn chữ Sakyamouni (Thích ca mâu ni) chữ Sâjagrha (vương-xá-thành) tên chung hay là tên riêng?

Ông nói: «chữ Sakya, nếu đọc mau, thì nghe là Sát-Ca» ông nói là quá đa là chữ thuộc về triết-lý mà có cái kiểu đọc mau đọc chậm khi bàn đến Triết-lý thì không có gặp gì mà phải có sự mau, chậm trong đó ông nói xược như vậy mà ông dám mừng tôi. Ông nói: Sát-ca với Thích-ca, Mâu-ni với Ma-ni, Rút-sô với Rousseau, Đạt-vanh với Darwin tuy không được đúng hẳn, nhưng không phải trại xa quá...» Xem câu nói ấy thì đối với ông, ông vẫn tha thứ, còn đối với ai ông lại nghiêm khắc, có phải bất công không: có phải thiên-lịch không?

Trong khi bàn về triết học, về lịch sử mà thiên lịch như thế thì tôi xin liệng cây viết nầy không còn muốn bàn tới những vấn-đề ấy làm chi nữa. Nếu khinh xuất như thế thì tôi đâu có phê bình sách phật?

Ở nơi trên ông nói: .... *lại đọc cho trại bạ, cái tội ấy mới cãi chối làm sao đây!*» rồi đoạn nầy ông lại nói: «*nhưng không phải trại xa quá.*» Thật tôi phải sợ cái tài biện bác của ông

(Coi qua bên kia)

Vì kỳ nầy nhiều bài xin hoản tiểu-thuyết **Nàng Gian-Đa** và bài **Thế giới tôn giáo**

: : VĂN-UYỂN : :

Thi đỗ tốt-nghiệp

Thi đỗ rồi thi đỗ rồi;
Đẹp lòng nhảy-nhót thế quên thôi.
Bốn năm lao-lực danh đền trả,
Một bữa mừng vui khổ lấp bồi
Trả thảo cha khuyên cơn dạy dỗ
Đền công thầy bảo lúc chăn-nuôi.
Nhẹ-nhàng thân thể bồi quê-quận
Khỏi tiếng khinh-khi khỏi tiếng cười.

Nguyễn-thượng-Khôi

Dưới bóng trăng khuya

Từ từ rảo bước ra vườn
Bức tranh Tạo - Hóa khác thường hôm nay.
Bên mình bát - ngát hương bay
Bốn phương mây lặn trờ tây sáng lòa.

Ó o đâu trỗi giọng gà
Bên làng ba tiếng trống đà điểm canh.

Một vừng bạc giữa trời xanh
Cớ sao chị Nguyệt nằm canh đặt dờ.

Trăng kia khi tỏ khi lờ
Hồn ta như đợi như chờ ai đâu?
Trách ai gây cuộc bể dâu
Chẳng cho chức Nữ đồng cầu Ngưu Lang.

Bồi hồi chưa dứt lời than
Sáo đâu ai thổi, kêu vang bên cầu.
Càng nghe giọng sáo càng sầu
Càng thêm nhớ bạn cang rầu quê xa
Một mình ta lại hỏi ta
Tấm thân lưu lạc nay đà mấy năm.
Thế thường phụ tử tình thâm.
Cớ sao ta lại lỗi lầm đạo con.

Phan-văn-Mão
Ngự-sĩ

Họa bài thơ mây bay

Trở day, bay lệng giữa thinh không,
Mình sắt ngàn cân nhẹ tợ hồng.
Cánh hịch Thương-dương nào quản gió.
Đuổi dường Thiết-phiến sợ gì dông.
Xông mây lướt khỏi muôn đầu núi.
Vẹt ngút băng ngàn mấy dặm sông.
Bốn bề năm châu thong thả dạo.
So ra nào kém phép Huyền-công.

Lý-văn-Cứ
(Long thành)

Chiều trông ra biển Long-hải

Liền mình mông rộng nước trong veo.
Bát ngát ta trông cảnh vắng teo.
Còn trắng, trắng phau lằng sóng dợn.
Núi xanh, xanh thẳm cỏ cây leo.
Con tàu đũng đỉnh ngoài khơi chạy.
Cái én linh đinh mỏi cánh theo.
Man mát trời [illegible] cơn gió thoảng.
Em đềm mát nước lúc sương gieo.

Lý-văn-Cứ
(Long thành)

Buồn đêm hè

Đêm trường riêng chạnh tấm tình trong.
Hiu hắc gió đưa đến cửa phòng.
Ngoài cửa chó cơm im tiếng sủa.
Trong rèm méo ốm vắng ngồi song
Còi tàu vang vắng càng thêm căm.
Tiêu trỗi ỉ-non luống tủi thầm
Gà gáy ó o mau thức tỉnh.
Biết ai chỉ hiệp với tâm đồng

Vân-Du.

Canh thâu

Canh thâu hiu quạnh mình ta,
Bóng bình hầu chuyện gần xa nỗi niềm.
Buồn riêng chút phận cánh bìm.
Tâm hồn ngơ ngẩn phối tìm bao mòn.
Ai làm tiều tụy lòng son,
Số căn bạc phước chẳng còn ước mơ.
Ngậm ngùi vì nỗi tóc tơ,
Hương kia vừa bén làm ngơ lỡ làng.
Thấy đời trong dạ bàng hoàng.
Trắng đen dời đổi đã tàng đục trong
Công danh phú quí vẫn không
Gả thế đã cháo cỏ phòng gối ngbiên.
Chẳng màng chức tước bạc tiền
Thác rồi cân đai ao liệng sa tay.
Đã rằng hữu mạng vô tài.
Cũng âu phận bạc họa tai lìa mình.
Hận sanh làm kiếp nhơn sinh,
Khóc nhiều cười ít tội tình thuở nao?
Bây giờ phải liệu phương nào?
Ơn cha nghĩa mẹ núi sông
Sanh thành dưỡng dục một lòng kính vâng.
Suốt đêm tâm nội bần khuân,
Tiếng gà vụt gáy vang rân ỏi trời.
Khối sầu biêng tỏ cạn lời...

Minh-Cảnh.
(Rachgia)

Qua đèo Hải-vân

Năm thức mây che phủ cả đèo,
Đường dê dấu thỏ đã cheo leo.
Non cao gặp khách cây dường múa
Bể rộng mừng ai sóng dậy reo
Ngắm đến Hoành-Sơn đường hiểm trở.
Trông vào đại lảnh đậm quanh queo
....

Thất vọng thi rớt

Đạp trợt đầu ngao tớ phận hồi
Tang bồng để gánh thẩm thân côi.
Trông chừng quê cũ càng ngao ngán
Ngảnh lại làng xưa luống ngậm ngùi.
Một án văn-chương dường gó ạc,
Chín thu đèn sách thế bèo trôi.
Ơn nhà nợ nước lòng mang nặng.
Gắm lại tài sợ gắng đắp bồi.

Định-nhà-Quê.
(Mocay)

Đi đường bị lụt

Sắp sửa ra đi định trước rồi.
Thế nào bảo lụt cũng lôi thôi!
Đầu xanh phó mặc mưa sầu xối,
Tuổi trẻ nào kinh gió thảm nhồi.
Đau ruột nhìn xem đồng lúa ngập.
Nóng lòng liếc thấy cửa nhà trôi.
Con đường khúc khiểu chưn cao thấp.
Bĩ cực rồi đây cũng thái lai.

Mademoiselle Quý Các.

Chơi cầu bông

Chiều hôm thơ thẩn dạo cầu bông
Chợt thấy giang sơn luống ngại ngùng
Tả ngạn Phan-công chùa khói lạnh
Hữu giang Lê-Tướng miếu rêu phong
Thuyền tình du tử buồm dương thuận
Rạp hát ca-nhi trống cũ thùng.
Già chết cái thân trai chết óc
Biết ai thấy thiếp biết [illegible] chồng.

Melle S. H.

Hoài tri kỷ

Nhìn nguyệt đau lòng chạnh nhớ ai
Nhớ ai than thở trót đêm ngày.
Đêm ngày vọng tưởng hoài tri kỷ
Tri kỷ có hay mối thảm nầy?

Kim-Phong (Nhơn ái)

Cái đòn gánh

Giúp người gánh nặng phải ra tay
Thiên tị phần ta nhóm mỗi ngày
Ngữa bụng nâng bằng hai bạn đồng
Cân mình vịn chắc một thầy vai
Lên đèo xuống núi lòng bao quảng
Trải nắng dầm mưa phận dám nài
Miệng đăng vuông tròn yên dạ chủ
Sá gì thân tớ chịu long lay.

Ngự-Hồng-Tâm

Tư tưởng đông tây

Càng chăm nom vào sự nguy hiểm lại càng thường phải vướng vào trong sự nguy hiểm ấy.

Le trop d'attention qu'on a pour le danger fait le plus souvent qu'on y tombe.

La Fontaine

∴

Thà chịu khổ hơn là chết: ấy là ký-hiệu của người đời.

Plutôt souffrir que mourir c'est la devise des hommes

La Fontaine

∴

Võ trụ bởi nơi huyền bí mà được tạo ra.

L'univers est fondé sur le secret

Septer ha Zohar

∴

Kinh kệ cũng cần gấu như sự hô hấp vậy; chúng ta không đời nào nói rằng chúng ta không có thì giờ để hô hấp

La prière est aussi nécessaire que la respiration; nous ne disons jamais que nous n'avons pas le temps de respirer.

Sunder Singh

∴

Hãy làm thinh khi nào ngươi cho ai vật gì, hãy nói khi nào ngươi nhận vật gì của ai.

Sois muet quand tu as donné parle quand tu as reçu.

Proverbe espagnol

∴

Chính cái tâm nó mới dẫn dắt người đàn bà chớ không phải cái óc.

Ce n'est pas la tête qui conduit la femme, c'est le cœur. Hipp Lucas

∴

Người không có chí cũng như một cái đèn không dầu.

L'homme sans patience est une lampe sans huile

A de Musset

∴

Ba tất hơi còn thì nghìn việc là của mình, vô thường số hết thì muôn việc đều lỗ lại hết.

Tam thốn khi tại, thiên ban dụng nhứt đáng vô thường vạn sự hưu.

SÁCH TIỂU-THUYẾT ĐỐI VỚI XÃ HỘI TA

của PHAN[illegible]N-MÃO.

Từ ngày hột giống văn minh Thái-tây lưu nhập vào nước Việt-Nam ta thì các nhà viết tiểu-thuyết trong nước mới bắt đầu sãng xuất càng ngày càng đông mãi, vì vậy mà trong kho sách quốc văn, sách tiểu thuyết chiếm đại đa số hơn các thứ sách khác. Từ đó cái quan niệm đọc sách của người mình cũng thay đổi đi. Phần đông người trong nước hễ biết đọc được sách bằng quốc văn thì lại ưa đọc sách tiểu thuyết hơn là các thứ sách nói về chánh trị, về phong hóa, về học thuật, về kinh tế, vì trong sách tiểu thuyết không có vấn đề gì khó khăn cả những chuyện phô bày trong tiểu thuyết đều thiết thực với cuộc đời, người đọc có thể tưởng tượng được.

Tiếc thay! Phải chi các nhà văn sĩ ta biết lợi dụng cái quan niệm đọc sách của đồng bào ta như thế ấy thì quí hóa cho bước đường tiến bộ học văn của dân tộc ta biết dường nào. Cái nầy không, hễ họ cầm cây viết đến thì họ chỉ lo viết những chuyện phong tình hoa nguyệt chuyện du đảng bí mật để di hại cho tinh thần của dân tộc, phong hóa của xã hội!

Đối với số đông người học thức kém, tư tưởng hẹp, sách tiểu thuyết là một thứ sách họ thích đọc hơn hết, nếu nhà viết tiểu thuyết biết dùng cây bút mình để giúp ích cho xã hội, biết lựa những chuyện hữu ích để viết thì ai dám bảo sách tiểu thuyết không cải lương được phong tục bồi bổ được tinh thần của dân tộc ta? Nhưng than ôi! Phần đông nhà viết tiểu thuyết ở xứ ta đâu có cái dụng tâm cao thượng quí báu như thế ấy, họ chỉ vụ mua lợi xáp thời mà không còn biết điều công ích là gì nữa.

Những thứ sách tiểu-thuyết hại đời ấy nó sinh sãng tràn lan trong xã-hội ta, nếu ta không sắp đặt phương sách để ngăn đón cái trào lưu của nó thì nó làm cho tinh thần học vấn dân tộc Việt-Nam ta một ngày một mờ ám thêm. Các nhà viết tiểu thuyết như thế ấy có nên bỏ tay ra trước tòa án quốc-dân mà thú tội ư? Hay là các ngài mau mau vất cây bút đi mà tìm phương thế khác sanh hoạt thì cái tội của các ngài mới có thể dung thứ được.

Bây giờ xin nói đến những người đọc tiểu thuyết.

Những người đọc tiểu-thuyết cũng vậy, bất cứ trình độ thấp cao thế nào, hễ đọc một cuốn tiểu-thuyết nói về tình dục dâm ô, thì lấy làm thích lắm! Các bạn nam-nhi thì tự đem mình hóa làm tay tài tử trong truyện. Các bạn nữ-lưu thì đem mình vào đóng một hai vai tuồng cho đến nỗi say sưa chìm đắm, phụ mặt trời nghiêng đất lở, chẳng quản chút gì!! Tôi thấy nhiều cô, mảng ham coi tiểu thuyết mà quên cả đường kim, mối chỉ, trách cả nồi cơm... ngày ngày cứ mải miệt trong mấy cái «ảng văn-ái-tình»; ban đầu bị ham đọc tiểu-thuyết, đến sau bị ham việc tình tự ba nguyệt của sách tiểu-thuyết bày đặt ra. Lại có có nhiều cậu học thức cũng khá, kiến văn cũng nhiều, mà cũng vẫn vướng nhâm cái bịnh ham đọc tiểu-thuyết tình. Có hỏi mấy cô và mấy cậu, họ trả lời rằng: «Đó là một cách để làm cho tiêu khiển thì giờ», không thời «coi dặng giải buồn».

Phương ngôn tây có nói «*cuốn sách là người bạn hiền*» Sách đó là sách có giá trị chớ chẳng phải mấy cuốn sách tiểu-thuyết nhảm nhí, xúi dục việc tồi phong bại tục đâu.

Ai lại không biết sách là một thứ cơm để nuôi bộ trí não của loài người, nhưng muốn tìm được món cơm hữu ích ấy không phải bạ đến thứ sách gì cũng vơ mà đọc hết mà phải lựa lọc những sách gì đáng đọc hãy đọc thì việc đọc sách mới mong có phương bổ ích cho tinh tình của mình.

Nhưng làm sao biết thứ sách gì là đáng đọc bây giờ? Làm sao biết thứ sách gì vừa tầm trí thức của mình, mình đọc mà không chán bây giờ? Cái đó là trách nhậm của các nhà viết báo, các nhà văn sĩ, các ngài nên lựa những sách hữu ích mà giới thiệu với công chúng, trong sự giới thiệu các ngài phải dẹp cái cảm tình về cá nhân một bên thì cuộc giới thiệu của các ngài mới được hoàn toàn.

Khóc mẹ

Thuở tôi còn đang học, một hôm lễ dong chơi sa-đa ngoài đồng về tiếp được bức điện tín của cha danh sang, gọi bình căn mẹ tôi thoát đến hồi trầm trọng

Đang vui thái quá giờ buồn cũng thế qua, tôi đi về viếng mẹ...

Tàu chạy xì xịt, thỉnh thoảng lại phát dồi tiếng xúp lê, cảnh tượng đêm tối dưới tàu mới là đáng ghi đáng nhớ. Bóng ác đã chen lặng: Ngọn gió chiều lại rai thổi trời êm, gió mát lạu cho khách trong tàu khoan khoái biết dường nào! Trông hai bên bờ sông: Năm ba cái nhà tranh, mấy ngọn đèn lờ lấp loáng ở nơi trong.

Trời đã tối, ánh đèn đỏ giống trong những cụm nhà đen đen rập ở giữa cây cối um tùm, người nát gan nhìn trong cảnh ấy, mới biết mình đau đớn làm sao!

Một lát lại đến nơi đồng rộng mênh mông, đường dài đăng đẵng đến đây cảnh lộ vẻ âu sầu, người buồn bã, xem cảnh mà nhớ người, rớt từng giọt nước mắt!.. Đến nhà, sân trong vãi tang rằng lớp tôi đã cái hoa ly xuống, rớt cả từ đoạn ruột: hồn phách tôi như bay chín từng mây!

(Coi quả bên kia)

Con xa cha, vợ xa chồng

TỰ THUẬT CỦA MỘT NGƯỜI ĐÀN BÀ

của PHƯỚC-XUÂN

(Tiếp theo)

Vậy mà chàng nay bất lộc, nào đâu có được nấm cỏ-khâu! Sống thì không để gặp, thác cũng chẳng cho nhìn, ghen nhau đến thế là cùng, gớm cho trẻ tạo? Phạm-Lang ơi! rất đổi trong vòng binh cách, người ta còn da ngựa bọc thây về, nữa là giữa lúc thái-bình mà chàng không ba tất đất gởi xương tàn thì lạ thiệt. Huống chi đầu hèn cũng thế, tôn nghiêm vốn công-thần cực-phẩm có gì mới vừa ra Bắc rồi tuyệt nhiên bặt tích vắng tăm? Bị cách chăng? bị đày chăng? Nghịch ý triều-đình hay mích lòng chánh phủ?... Có thể chớ, biết chừng đâu? [illegible] chàng đâu gia-vận khuynh [illegible] chàng sa sút; sợ để thiếp [illegible] liên-lụy, nên phải cam đổi chất đặng giữ tình. [illegible] lòng nào thiếp lại phụ [illegible] [illegible] thiếp về chàng, dầu rằng một muối cắn hai cũng đành thừa phận. Miễn là được đồng chồng đồng vợ, chớ những lúc lên ghềnh xuống thác, có nhau tay lái tay chèo. Chẳng hơn kẻ ngược người xuôi, biết cùng ai đứng mũi chịu sào, bể trần nước cả sóng cao nở liều mạng một?

« Chàng chẳng thấy chim uyên ở nổi
« Cũng dập-dìu chẳng vội phân chương
« Chẳng xem chim yến trên lương
« Bạc đầu không nở đôi đường, rẽ nhau
« Kìa loài sâu đôi đầu cùng sánh
« Nọ loài kiêm chấp cánh cùng bay
« Liễu sen là thức cỏ cây
« Đôi hoa cũng sánh đôi cây cụng liền
« Ấy loài vật tinh duyên còn thế
« Sao kiếp người nở để đáy đày

Thôi, hết trông cho trẻ gặp cha [illegible] nhìn giùm mẹ, chắc thiếp [illegible] không về. Về làm chi? xấu hổ làm con! sao bằng ẩn nhẫn lập thân, hay ra thì chường mặt với đời, hèn ra nữa cũng chả ai biết mình nơi xứ lạ.

Thế nhưng, thiếp nào có nằm trai nầy gái đặng không đứa nầy thì đứa khác, lộc vẫn-niên mà nhớ rễ cây dâu. Ngặt đầu đuôi duy một nụm con, dũ lông dũ cánh nó bay rồi, mai chiều đây ở lánh tịch giả, ai kẻ đốt mồi đáp tình phản bộ (1). Chồng đã mất tới con cũng mất, trẻ tạo coi mà độc, nả [illegible] cảnh. Làm thiếp nay: trên không bóng cả, tưới chẳng chồi non, trơ trọi liều bồ, chỉ còn dính chút rễ là mẹ thiếp. Rễ kia như có bề gì, cây ấy khó mà đứng vững. Gió mưa trong giây lát sanh tử chắc vào đâu?

Phạm-Chi còn một cô em tên là Tiểu Ngọc. Cô nay tuổi vừa hai tám, mặt phù-dung mày lá-liễu đã được nết lành theo phận gái, và thêm sức học kịp tài trai. Tin đi mối lại cũng nhiều nơi, nhưng ông bà giốc đợi rể thừa-long (1) mới đành [illegible].

Vì vậy mà.

« Hoa xuân nọ còn phong nôn nhị(2)
« Nguyệt thu kia chưa hề hàng quang (3)
« Hồng lâu còn khóa then-sương
« Thâm khuê còn rấm mùi hương khuynh-thành
« Làng cung kiếm rấp-ranh hàn tê(4)
« Khách công-hầu ngấp-nghé mong sao (5)
« Vườn xuân bướm hảy còn rào
« Thấy-hoa mà chẳng tới vào [illegible]

Đền vàng ai đúc chữa?
Người ngọc sẵn chờ đây

Hay trái oan của Nhẫn ở chốn nầy, chớ không thì quen biết nhau chi, cho Ông bà niềm nở tiếp thơ ăn cần, mà nghe đâu dư luận cũng trầm trồ cặp đôi cặp lứa. Bởi! Cái người mình thương sao mình khó gặp, còn cái người mình gặp lại là ngoài nhẫn giới mình. Thiệt ra ai dễ kém ai. Nhẫn không thể đem con Tuệ-Châu sánh cùng Tiểu-Ngọc Chỉ vì xuân lan thu cúc, mỗi nàng như hoa qui theo mùa; mà nghĩa cũ tình ghi, riêng trẻ vẫn lòng trung một chữ. Nên dầu dặng Phạm-gia quyến cố, song nó đối với Tiểu hơ thì có kính chớ chẳng có yêu. Tiếc thay cho tài sắc cân phân, đáng lẽ nhứt môn đoàn tụ, hèm nỗi nước dầu lình láng, làm sao hai chất dung hòa? Tạo phúng đã muộn ăn ấy còn [illegible] mà chúng nó sớm gần nhau ắt là tơ duyên rác rối thân thế lở lầm, thì quyển tự thuật nầy thiếp lại khi nào dám viết.

(1) Khi quạ mẹ già rồi không bay đi kiếm ăn được, thì quạ con tha mồi về đút. Ấy gọi là tình phản bộ.
(2) là nhị còn non.
(3) là sáng lành.
(4) coi chữ «bình tước» cắt nghĩa rồi.
(5) là mong cưới hỏi. Giờ rước dâu xưa bên Tàu thường chọn vào ban đêm có sao. Kêu là tinh-kỳ.

(Còn nữa)

Người đàn ông đàn bà nào bị [illegible] Đức Trọng Annam [illegible] Có gởi bán nơi [illegible] Saigon — [illegible] SPORT, ở đường CUDENET [illegible]

Việc thế giới

Nước Đức vẫn lộn xộn dữ

ĐỨC

Thời cuộc nước Đức vẫn lộn xộn lung

Tổng-thống Hindenburg nhơn thấy tình hình trong nước càng ngày càng sôi nổi, nên mới rồi đây ra mạng lịnh hạn chế các sự tự do : về cổ-nhơn và chánh-trị. Ngài lại cho chuẩn ấn (thủ-tướng) Von Papen được trọn quyền giám đốc việc cải-trị và sửa đổi chánh thể 5 xứ Prusse nữa, vì xứ nầy đang lộn xộn nơi hết.

Nhơn việc nầy, người ta lo rằng nước Đức sẽ nắm dưới quyền cai trị của một chánh-phủ độc tài.

Vì sau khi Von Papen được quyền đặc-biệt ấy, thì khỏi sự thay đổi liền trong nội-các xứ Prusse, làm cho trong chánh giới như bị phe nghịch bất bình. Nội ngày quan Tổng-thống ký giấy và thi-hành liền thì 6 tỉnh thành Berlin có nhiều cuộc lộn xộn xảy ra, nhứt là đảng cộng-sản toan khuấy rối, bởi vậy chánh-phủ phải ra luật giới-nghiêm. Các nội-các xứ Prusse vừa sửa đổi và thanh-lập xong thì nhóm lại liền để tìm phương đối phó với thời-cuộc.

Bên cộng-sản toan mưu xướng cuộc tổng-đình công, thì dư-luận thì ngày nhà báo cộng-quan của cộng-sản mà canh gác. Những giấy tờ vừa in ra đều bị thâu hết, tờ Rote Fahne cơ-quan của cộng-sản, buổi sáng không xuất-bản được.

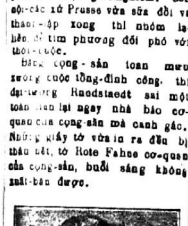

Von Papen

Còn tờ *Varwaerts*, cơ-quan của đảng xã-hội thì khuyên người trong đảng đừng hưởng-ứng theo cộng-sản; và phải chú-ý đến ngày tuyển cử 31 Juillet tới đây, vì hiện nay chánh phủ đương thời tận tâm giữ trật tự trị an cho xứng, vậy quốc dân đừng khuấy rối, kẻo gây hay.

Các báo bên hữu đều khen ngợi cách cai trị của chánh phủ độc tài hiện thời.

Tờ *Lokalzeitzeiger* là 1 tờ thuộc về phe hữu có viết bài nói về tình hình nước Đức bây giờ, như vầy :

« Tới bây giờ chánh phủ mới vừa được đắc thắng trong việc cai trị, mà lẽ hiển nhiên rằng trên con đường chánh phủ đang đi đây, không phương quay trở lại. Vậy bây giờ chỉ có hai lẽ : một là toàn thắng hai là đại bại.

« Làm một công việc đầu mà thiếu sự cương-quyết thì tất là một sự bại đó ».

Ra pháp-đình Leipzig

Tòa thượng-thẩm ở Leipzig vốn là một tòa cao-đẳng pháp viện của Đức, chuyên xử những vụ án lớn lao, quan-hệ đến chánh trị toàn quốc, thì các xứ liên bang Đức đem ra tòa ấy mà thưa kiện.

Bởi vậy, sau khi chánh-phủ Trung-ương ở Berlin đã thi hành nhiều việc nghiêm khắc đã nói trên kia, thì chánh phủ liên bang Braun-Sévering đưa đơn ra tòa Leipzig để hỏi coi công việc nầy thế có đúng pháp-luật không.

Chánh-phủ liên bang Bade cũng vào đơn đi kiện chánh phủ Trung-ương nữa. Họ viện lẽ rằng chánh sách nghiêm-cấm đã thi hành vừa rồi do ý định của Von Papen đó là không hợp với pháp luật. Y theo điều khoản 48 trong bản hiến pháp, thì việc ấy Von Papen làm vậy.

Chưa biết tòa *Leipzig* xử ra sao.

Dư-luận các nước

Thời cuộc nước Đức lộn xộn như vậy, dư luận thế giới chú ý lắm, nhứt là các báo ở Anh và Pháp càng chú ý một cách đặc biệt, vì báo những cách cai trị như thế có thể kéo ra một cuộc nội-loạn. Còn tờ *Journal* ở Paris lại nói tình hình nước Đức có ảnh hưởng đến hội-nghị giảm binh nhiều.

Các báo bên Anh cũng bàn về sự cách-mạng nội-loạn trong nước Đức.

PHÁP

Số xe hơi làm ra trong 17 nước được bao nhiêu

Vừa rồi bên Pháp có tờ báo tăng bàn thống-kê, nói rõ số xe hơi làm ra ở thế-giới trong năm 1932 nầy.

Có 17 nước chế tạo xe hơi, trong năm 1932 chế ra được 3 triệu 42 ngàn 69 chiếc xe hơi (1 hơn năm 1930 tới 26 phần trăm. Trong các nước làm xe hơi có 6 nước nhỏ chế ít hơn, lại ít lần thấy phát đạt. Còn bao nhiêu lần bị sụt hết, chỉ có nước Anh và nước Đức là lên thau phần hơn các nước cạnh-tranh cùng một nghề ấy.

Số xe của 17 nước bán ra được 221.000 chiếc, mà năm 1930 thì tới bán tới 375.000 lận. Riêng, một mình nước Pháp, chế được 196 000c lớn mà năm rồi chế ra tới 230. 000 lận ; năm nay bán được 28. 000 chiếc, còn năm rồi bán tới 33. 000 lận.

RU-MA-NI

Sốt đánh chết 5 người

Đêm 21 Juillet, ở quận Cradié bên xứ Ru-ma-ni có xảy ra một trận bão lớn lắm. Sét đánh chết 5 người và làm cháy một trại binh. Thiệt, thứ bão nầy mạnh dữ quá.

Còn sự thiệt hại số chưa rõ sao nhiều, chớ tin nói sự hư hao nhiều lắm.

TRUNG-HOA

Mà-chiêm-Sơn ở Khánh-thành đang phân-công binh Nhựt

Tin Cáp-nhĩ-tân nói : Hơi ngăn quân nghĩa-đồng ở đường Cáp Thủy lấy thái-lâm làm nơi các cử kỉ nầy rồi một sau của quân Nhựt.

Gần Khánh-thành có họp một đội lớn của quân Mà do Tôn đốc Nhuận chỉ huy. Mới đây Mã đi đến Khánh thành mưu cuộc phản công quân Nhựt ở rừng-bóa và tỉ-đô.

Bon-trang đem 10 vạn đồng-tiền thưởng quân Mán-chiêu để lo đốc thúc đánh Mã. Đôn mới họp ở đông nam Da-mai đang đánh nhau dữ-dội.

Phòng-chiêm-Hải đem đạo quân tập-vệ ra rèo chống đánh, không cho lui. Quân Nhựt lại phái thêm đội quân của Thôn tinh, liên lạc với quân Mán-châu, để tổng-công kích.

Tin trên đây là tin báo Tân ở Hương-cảng 6 bữa nay, chớng rõ tin riêng của báo *Impartial* bên trước nói binh Nhựt đánh Mã chiếm Sơn mới bị đại bại một trận, mà bọ Mã bắt được 800 tù binh và lính Nhựt rèn đánh Mân đó.

Bạn hát cải-lương « Trần-đắt » « hiện thời »

Lại có cô đào Phùng-Há nhập vào

Bạn hát Cải-lương « Trần-Đắt » từ khi thành lập đến nay đã trải qua một thời-kỳ trên 4 năm rồi, đương làm lòng-lẫy từ Kinh-đô Huế cho đến các tỉnh toàn cõi Nam-kỳ. Hễ đến nơi tại xứ nào thấy được như tôn hoa-nghênh, yêu-mến. Vô-hình thì có những tay am-thục trong đạo-nghề như là : MM. Tư Chơi, Năm Châu, Tư Út, Ba Cương, Tư Thanh Tư Anh, Sáu Khương, v...v... còn bổ đào thì : Ba Nhàn, Tư Sang, Ba Hui, Ba Lũng, Năm Nhỏ vân..vân. Toàn nữ-giới đào kép có danh trong lịch trường, nhứt là theo diệu ca xướng Cải lương kim thời. Một bạn hát mà có những đào kép được như bạn hát « Trần Đắt » đây (cũng đáng gọi là hai tiếng Gia cội) thường cho cả xứ Nam kỳ không còn bạn nào bì kịp.

Ông chủ bạn hát lại chẳng chỉ lo phí muôn ngàn, chớ ý muốn làm làm sao cho bạn hát của ông được hoàn toàn, được lấy danh giá nhứt trong điệu xướng ca kim thời, nên chi xem thấy : nào a sen thủy về vôi nhiều tài-tình trí sắc bày thật là tuyệt đẹp, tuyệt xảo, lúc hát trang sự tuyệt thảo mộc, thành thị lân tải, mỗi mỗi trong vào ngỡ là một cảnh thiên nhiên kiều trần, rất phục sức tuồng thấy thấy tinh thần mỗi thứ tuồng, nhứt là ống gấm, số sa toàn là đồ mắc tiền.

Bạn hát « Trần-Đắt » bấy lâu nay là một bạn hát có danh, bấy giờ ai cũng đều biết, nay lại có thêm cô bầy PHÙNG HÁ nhập vào rạp Cải Lăng chia trò cô tuổi chưa đôi, cái danh cô đào PHÙNG-HÁ thật đã vang lừng khắp Trung-Bắc lưỡng kỳ, mấy ai mà chưa biết cái tài đặc biệt của cô ? Thiệt cô là một ngôi sao chói rạng trong kịch trường, xứng hiệu là tiếng tăng khen, yêu chuộng...

Tối thứ bảy 4 Juin rồi đây, bạn hát « Trần-Đắt » về hát tại rạp Casino Léopold Cantho, diễn một thứ tuồng « Khúc oan về lương ». Trong bổn tuồng nầy có nhiều đoạn tuồng vào rất xuất sắc, nổ khí. Cô đào Phùng-Há thì vai một nàng kia trinh bạch, lòng son thờ chồng trọn đạo công vì muốn rõ cái việc bí yếu của một bực pho lớn, có ý lâu la, đối bên huyền luyến, êm ngâm cái tình thâm pau tế mà chưa gặp lúc bơ mới. Cũng vì cái sự buộc luyến nhiều lần làm cho chồng nàng bị một đứa gái làm xuất giục thêm đột nàn lời, đem dạ hoài nghi rằng nàng đi có ngoại tâm chăng kẻ lão phụ sợ để gây cuộc trên bộ trong điều dâu. Cái vai tuồng chịu oan mà cái không xuất có đào Phùng-Há, bộ tịnh êu huốt, oan uổng cảnh bồng, lệ muốn tuông mà không lời nào nói cho xuất, được giải cái nghi lầm của chồng.

Cách điệu tức tối, zốn ngang, đứng đi qua lại, cũng là nhờng lời đối đãi với chồng, xem rất tự nhiên. Cô Phùng Há ngoài cái điệu ca hân Quảng-đông nghe rất dồn dã, lại thêm có cốt biết ca nhiều điều tây nữa, mới là tài chớ. Thật, là danh đất hư truyền, tặng cho cô là một ngôi sao tỏ rạng trong làng kịch tuật là đáng vậy.

Còn M. Tư Chơi thì vai « ông già » hay xuất sắc. Cái nổi đoạt-tuất của ông, nó xung đột trong lòng của ông, ai thấy cũng thương hại. Ông không thể tỏ ra được vì sợ giờ lời thệ cùng bạn chung tình nơi chính suối. Thấy con, ông quá đỗi thương đau, mà ông không tiện mở miệng. Nhưng lời than, câu nói cùng là những thật thà, không chỗ bắt lẻ được.

M. Năm Châu thì vai « anh chồng » nhứt là lúc hoài nghi vợ mình ngoại-tình, xung-xăng tâm tật đi tìm tới hỏi chịu chinh bắm cao, ca ngâm thâm trầm, hễ nổ đủ lẻ đắng khen. Chỉ vì M. Út thì vai « anh bạn giả tâm » khi cách làm ra không chỗ chê được. Chỉ vai sinh nói giả đối, mà làm ra cho người ta ngỡ là thật, chẳng phải dễ làm. Kỳ dư các vai kia tổng-thị đề xem, ca ngâm đúng đặng.

Bạn hát Trần-Đắt hiệp nay đã chấn chỉnh lại được nhiều cái hay cái giỏi, y-phục, sơn thủy sắm thêm nhiều, lại có chương thâm năm bảy thứ tuồng mới, có thể cho vai chánh thì các đào hay hớp ý ôi thì bầu. Bạn hát đã chấn-chỉnh lại được thêm phần mỹ hảo, thêm có cô đào Phùng-Há nhập vào, thế thì giải nhứt đã về tay, cả Nam-kỳ, trở cho chẳng bạn nào sánh kịp.

Năm nay là năm tốt hậu bốn bội hơn mấy năm trước thì mà ông chủ bạn hát Trần-Đắt đã tự hỏ bạn hát đang thêm đông đảng xinh-đẹp toàn đủ lẽ. Khán-giả đi xem vì, ai cũng trầm trồ khen ngợi, lại có nhiều người nói rằng : « bạn hát cải lương Trần-Đắt hát hoài mình đi xem hoài ; không nhàm », như thế cũng đủ biết bạn Trần-Đắt được khán quan yêu mến là dường nào ?

Võ Đức-Thắng.

Ex secrétaire à Thôi-long

(Ômôn)

PENSIONNAT

Nguyễn-văn-Ngừ

tại Mytho-Ville

Dạy từ Cours Enfantin tới 3e Année.

1 Professeur licencié — 2 Professeurs bachelliers es-lettres — 1 Professeur bachelier es-sciences mathématiques.

Tựu trường : 1er Août 1932.

Mỗi lớp Bổn-trường thâu đầy 5 sĩ khỏ.

Bán lò vôi

Mấy hát sơn thủy 1 ressort 21$

Mấy hát sơn thủy 2 ressort 24$

Rước mấy hư dồi moteur mới hiệu Thorens, hát 3 một đĩa 12$

Đủ đồ phụ tùng, chánh chỉ sửa mấy hát, sửa đàn manchon. Trữ rất nhiều mấy hát và đĩ hát mới, năm 1932.

Lãnh gởi contre-remboursement Lê-văn-Tài 82 G. Guynemer. Saigon.

Thân đông xuất thế

Em nhỏ Nguyễn-văn-Xiêu 5 tuổi, giỏi về nghề đớn kiểm, được tiếng khen là Thần-Đồng. Vậy thì nghề đớn kiểm không phải là nghề đáng chê được. Ai muốn học khải đớn cho mau giỏi học một mình không cần thầy dạy, xin hãy mua một bộ *sách dạy khải đớn kiểm*, mà học một mình rất dễ, vì có chỉ rất rành rẻ, phân nhiệp rõ ràng theo điệu đớn kiểm thời. Ai học một mình với sách nầy cũng đặng vui lòng cả. Có bán nơi tiệm cô Nguyễn-thị-Kĩnh Chợ mới Saigon, và các hàng sách nơi chợ, các gare xe điện. Quyển nhứt giá 0$13 quyển nhì 0$17, quyển ba 0$17. Ở xa muốn mua, xin trả tiền trước, đề nơi M. Phó chez M. Lương colis postaux Saigon.

NƠI ĐÂU SỬA ĐỒNG HỒ KỸ VÀ ĐÚNG LẮM ?

Ấy là tiệm

LÊ-VAN-VINH

Tốt nghiệp trường sửa đồng hồ ở Besançon

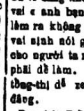

Ecole nationale d'horlogerie 148 rue d'Strasbourg — Saigon

NÊN ĐẾN XEM !!!

Những Chera - Dung

Mỹ-thuật của Học-sư

NGUYỄN NAM

Không nói, nói thì cũng ngắt

Nói ra càng hổ thẹn cùng kẻ khác nhưng cũng đành liều tỏ cho Quí khách rõ để ngày sau việc tôi làm không thành thì Quí khách trách tôi sao không tỏ trước cho Quí-khách biết đặng Quí-khách liệu giúp cho.

Sự đi tàu, tôi thấy Quí-khách ở Travinh Mocay và Bentre lên xuống Saigon không được tiện. Vì bởi thuở nay tàu họ đưa đến Mytho rồi phải đi xe, làm cho nhiều người phải chen lấn đi cho kiệp, nên có người bị móc túi, mất hết tiền. Thấy vậy thì tôi mới sắm tàu đặng chạy thẳng Saigon cho tiện bề Quí-khách đi, khỏi sợ móc túi khỏi sợ sóng gió nổi khúc sông Bãi-xàng (Travinh) và Tam-điền (Mytho) cũng là chạy nhiều khôi sợ nỗ lỏ lửa bởi tàu tôi đóng tráng lường chạy bằng Mazout chẳng có chỉ mà lo sợ.

Vậy xin Quí-khách ở Travinh nhớ lại :

Lúc trước tôi thấy một thầy xe hơi của một người khách chạy đưa Độ-hành các đường trong tỉnh Travinh, Vinhlong Sadec Cantho, Mytho và Saigon. Lúc đó họ ỷ hằng lời nhiều và không ai dám chống cự với họ nên lừng lẫy, muốn ăn giá nào thì ăn, mà lại hăm hiu bộ hành nhiều điều đau đớn.

Tôi thấy vậy đau lòng mới rủ mà thử cái tệ ấy cho mỗi người đặng nhờ. Chừng thử đặng rồi tôi giao lại cho đồng người làm thì hành-khách đặng nhờ giá rẻ luôn đến nay.

Ấy là sự tôi làm phải, mà nay có một chủ tàu lừa, họ ỷ có tàu chạy nhiều đường và có nhà máy cùng là phố-xá cũng nhiều, nên họ không sợ lỗ ; nếu lỗ thứ nầy thì họ có thứ khác đắp lại. Còn tôi đây thì thiếu sức hơn họ nhiều và cũng không có thứ nào khá mà đắp qua thứ tàu lỗ đặng nên tôi phải ăn giá Saigon Travinh 0.40 Saigon Bentre, Saigon Mocay 0$20 là tôi tính cho đủ tiền sở-phí dưới tàu đặng chống cự với họ cho lâu ngày. Chi Quí-khách, đặng trả giá rẻ nhiều lần, nên Quí-khách không tính ngày nầy thấy giá rẻ hơn thì đi của họ như vậy tôi phải thua buồn. một lá thôi, hai là thuận với họ chừng đó qui khách đừng trách sao tôi ôi, không làm đến công. Xin qui-khách hỏi lại mà coi, ở Bentre có một cái hội Annam hơn cả trăm người sắm có một chiếc tàu chạy Bentre Mocay một ngày hai chiến, mà phải đóng cho họ mỗi tháng là 120$00 tiền trả nước, cũng như thuở xưa vua Tàu không có làm chút chi có ích cho Annam ta, mà mỗi năm Annam ta phải cống-sự cho vua Tàu những đồ qui báu vàn vàn.

Thiệt cái hồ của chúng ta sao còn đeo trong lưng hoài không biết thẹn với người ngoài là cũng tại người mình không giúp cho nhau nên mới ra đều tệ ấy.

Nguyễn-văn-Kiện

Chỉ tàu có bán đồ phụ tùng xe hơi ở đường Amiral Coubet số nhà 26

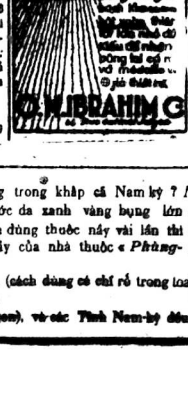

Gia-thanh-tin-tàu

tại Cholon ngày 22 Juil. 1932

LÚA

Mỗi tạ 68 kilos

Gocong	2.26	Omon	2.24
Bentre Bazi	2.28	Cairang	2.14
Mytho	2.15	Thot-not	2.34
Cai-lé	2.25	Longxuyen	2.32
Vinhlong	2.25	Chaudoc trung	2.12
Bakê	2.25	— Be	2.06
Can-Chong	2.24	Tunchau	1.96
Cang Long	2.24	Sadec trung	2.12
Tânan		— Be	1.90
Travinh	2.14	CAO MEN	
Bai-xau	2.14	Batnhapgang	2.15
Baclieu	2.24	Sanam	2.10
Bachgia	2.26	Soai rieng	
Phuvinong	2.25	Cua ốc	1.90

GẠO

Mỗi tạ 60 kilos

Gạo N° 1	45*/	tấm	3. 30
Gạo N° 2	60*/	tấm	3. 05
Tấm	1-nh		2.80
Tam	3-4		2.80
Cám trắng			0.60
Cám lức			0.60

TÀU TỚI

Pháp lại

Chantilly	23 Juillet
P. Benoit	23 Juillet
Portbos	26 Juillet
Cap Tourane	6 Aout

Ở Tân và Nhựt qua

Félix Roussel	22 Juil.
Yangtsé	23 Juillet

Ở Trung-Bắc kỳ lại

Cap Varella	26 Juillet
Dupleix	28 Juillet
G.G.Roume	24 Juillet

Đi Singapore

Tàu Đi

Sang Pháp

Yangtsé	25 Juillet
Cap Varella	30 Juillet
Félix Roussel	25 Juillet
Dupleix	31 Juillet

Ra Trung-Bắc kỳ lại

Chantilly	25 Juillet
G.G. Roume	28 Juillet
Cap Tourane	10 Aout

Đi Tân và Nhựt

Portbos	30 Juillet
P. Benoit	24 Juillet

Đi Siam

Van Vollenhoven 23 Juillet

Brevet và Diplôme

KỲ NHỈ 1932

Trường Michel số 1, đường Lanzarotte -:- Saigon

Từ ngày 20 Juillet cho đến 20 Septembre 1932

Có dạy

Français và Mathématiques

(Problèmes)

Giáo-sư : TRẦN-VĂN-THẠCH và ông MICHEL

Y-KHOA TẤN-SĨ

TRẦN-VĂN-ĐỐC

CHUYÊN TRỊ BỊNH CON NÍT

91, ĐƯỜNG VERDUN -:- SAIGON

GIỜ COI MẠCH { Sớm mai từ 9 giờ tới 11 giờ / Buổi chiều từ 3 giờ tới 5 giờ

Cũng có đi chữa bịnh tại nhà nếu thân chủ nào đến rước

ĐẠI-TÂM

hiệu 62 Bd Tông-đốc-Phương—Cholon

Bán sỉ và bán lẻ Savon VIỆT-NAM tại tiệm, bổn tiệm có bán gạo, thang, nước-mắm v. v... và có truất ra 10/. trong số tiền lời để giúp anh em thất nghiệp.

Le Directeur,

TRƯƠNG-SUM-KHAM.

GIA-CHÁNH

Gia chánh là một cuốn sách rất cần ích cho mỗi nhà. Sách nầy dày đến hơn 200 trương, in toàn giấy tốt đặng để đơi, trong cuốn sách nầy chia ra làm 4 phần rành rẻ.

Phần thứ nhứt. — Chỉ cách nấu 151 một trăm món ăn thường. — 29 món đồ hải : 12 món đồ chay.

Phần thứ nhì. —Chỉ cách làm 80 món bánh và 30 món mứt.

Phần thứ ba. — Bàn về cách sắp đặt cỗ bàn việc ăn uống, cách chưng dọn, cách tiếp đãi vân vân.

Phần thứ tư. — Phụ thêm mục gia-đình thường-thức để giúp chị em việc vệ-sanh trong nhà

GIÁ : 0$80

SÁCH GIA-CHÁNH CÓ BÁN TẠI CÁC HIỆU SAU ĐÂY :

Baclieu : Đinh-Sang	*Bachgia* : Trần-tài-Khiêm
Bentreng : Lý-công-Quản	*Vinhlong* : Nguyễn-thành-Liêu
Cântho : (An-Hà Ấn quán / Hồ-Lan-Tử	*Sadec* : Võ-đình-Đính / *Bentre* : Văn Võ-Văn Nam-Cường
Travinh : Mạch-khởi-Hề	*Gocông* : Thái-ngọc-Bình

Gần vị nào ở xa muốn mua xin gởi mandat theo thơ phụ thêm 0$20 tiền gởi và đề cho Phụ-nữ Tân-văn Saigon thì sẽ tiếp được cách.

Institution Hoang-Ty

80 Bd. Kitchener Saigon — Téléphone 806

Tựu trường ngày 1er Août 1932, nhằm ngày 29 tháng sáu Annam. Xin viết thơ hỏi cuốn điều-lệ của bổn trường sẽ gởi liền.

Hội thi Tiểu-học ngày 30 Mai 1932.
Trường gởi đi thi 20 trò, chấm đậu 13.
Hội thi Sơ-học ngày 30 Juin 1932.
Trường gởi đi thi 22 trò, chấm đậu 18.

Cái tên « THÁI-TỬ-TÁN »

khốc đêm ngày, hay nóng cảm đêm, bụng lải bọt bẻo, ngứa bịnh cam tích và các chứng khác nữa, *vậy* tên hạp chứng bịnh. *Mắc* ngày sau nó còn cứng cát mạnh giỏi mạp mạp ăn chơi nữa!

Cần mỗi nhà có con nít nên mua mà để phòng thì khỏi lo phạm thuốc là khác, (cách dùng có chỉ rõ trong toa)

Giá mỗi heo 0 $ 10.

Vì sao mà tiếng lấy lừng trong khắp cả Nam kỳ ? *Nêu* gặp hồi đó khổ đồng tiền *eo hẹp. Thì nhờ có con* nít rủi có chứng bịnh nước da xanh vàng bụng lớn nổi gân xanh ăn uống chậm tiêu khiến việc làm yếu la các chứng bịnh của trẻ em đúng thuốc nầy vài lần thì thấy mấy chứng bịnh biến nhiên, vì nó là thứ thuốc thuộc « *Thái-tử-Tán* » nầy của nhà thuốc « *Phùng-gia-Viên* » nhân chữ (Á) đối với *tuổ em thiệt là*

PHARMACIE PHUNG-GIA-VIÊN

Số 123 đường Paris Cholon Có để bán lẻ *Nguyễn-thị-Kinh* (Saigon), và các Tỉnh Nam-kỳ đều có lãnh bán.

DAU THIEN-HOA

TRỊ ĐẶNG BÁ CHỨNG HAY LẮM

(NHAN HIỆU CON NAI)

của nhà thuốc THIEN-HÒA-ĐƯỜNG

208, Rue des Marins CHOLON

1° Bốn mùa cảm mạo, nghẹt mũi nhức đầu.

2° Cảm thử thấp nhiệt, ăn uống không tiêu, ao hơi tức ngực, đau bụng, ợ chua.

3° Dại sông buồn mửa, chóng mặt xây xẩm.

4° Nhức răng, đau cổ, ghẻ ngứa, ghẻ hôm, bị phong sưng phù.

5° Đàm chận khò khè, ho hen tức ngực, bị tình nhơn sự, hoặc những chứng bịnh tới thình lình ngặt nghèo v... v...

DÙNG DẦU THIÊN-HOA UỐNG VÀ THOA THÌ THẤY HIỆU NGHIỆM.

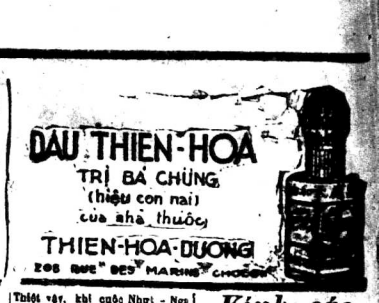

Hãy hút thuốc điều hiệu

"ROSETTE"

Thuốc ang-lê thiệt là ngon mà giá lại rẻ một gói có 0$13 mà thôi

英 請 烟香牌兒致

相 所 莫 此
宜 售 价 烟
請 西 錢 本
常 烟 比 美
吸 更 市 氣
之 為 上 香

COTAB
DISTRIBUTOR

Trận Nhựt Nga đại-chiến

(*Tiếp theo trương nhứt*)

Trước hết Nhựt đối với Nga dùng binh-lực chận hoạng Nga như vậy đã, ấy là việc quân-sự hành-động thứ nhứt (*opération militaire*). Rồi qua chặng thứ nhì, họ đem mấy đạo binh lớn đánh thành N-kolsk, là một tỉnh của Nga cách Uy-hải-Vệ 40 dặm và là chỗ rập mối của hai đường xe lửa Trung-đông và Tây-bá-lợi-á. Nếu Nhựt làm như thế là quyết chận ngang không cho Nga có ngày giờ trở xay kịp mà gởi binh tiếp cứu từ bên Moscou theo đường xe lửa băng ngang Tây-bá-lợi-á, vì đường nầy thẳng thương thẳng tới Uy-hải-vệ.

Hễ quân Nhựt chiếm đặng chỗ yếu điểm đó rồi, thì họ cứ đeo khẩn đó chẳng rời ra, tự nhiên làm cho Nga phải bị hết đường giao thiệp với Uy-hải-Vệ. Chỗ nầy là chỗn thương mái của Nga ở phương Đông rất là trọng yếu, mà cũng là nơi của Nga đóng đồn các đạo binh Viễn đông của họ nữa. Nếu Nhựt chiếm mất N-kolsk chỉnh là làm cho Uy-hải-Vệ trơ trọi cô hai phía: thủy lục đều bị vây bọc vậy.

Rồi thừa thắng tiến binh, Nhựt sẽ chiếm luôn cả cái tỉnh giáp mé biển ở Tây-bá-lợi-á, để bày thành trận thế dài theo sông Amour mà đánh với Nga.

Tóm lại mục đích của binh Nhựt là:

1° Chiếm trọn cả miền Bắc-mãn, mà xưa rày năm vào vòng thế lực của Nga.

2° Chiếm lấy tỉnh gần biển ở Tây-bá-lợi-á là đất có nhiều hầm mỏ và có nguồn lợi đánh có rất lớn.

3° Chiếm luôn phần đất phía bắc cù lao Sakhaline, miền giáp giới đất thuộc về của Nga và ở đây rất nhiều giống dầu hỏi.

Binh sĩ của Nga lúc nầy đông lắm, và không phải là lối thời. Nhựt muốn cho binh lực của mình không kém binh Nga, nên họ sẽ cậy nhờ mấy ngàn mấy muôn chú Bạch-Nga nọ tại Mãn-châu (bọn Bạch-Nga nghịch với cộng-sản) để cho thêm lớn binh lực.

Lại các thống tướng Nhựt cũng tính mộ cả bọn « người Tàu đánh giặc mướn », để thêm đông võ nữa, cho số binh lính của mình ngang hàng với Nga.

Tóm tắt một đều, chương trình xâm lược của phe về nhơn Nhựt-bổn, là sắp đặt một trận chiến tranh với Nga, mà họ kêu là « trận chiến tranh có mục đích giải hạn » (*guerre à objectifs limités*), cũng như trận Nga Nhựt mấy chục năm về trước và trận Ý-đại-lợi với Thổ-nhĩ-Kỳ trước hồi Âu châu đại chiến vậy.

Như vậy Liên-bang Cộng-hòa Sô-viết (U.R.S.S) có dùng phương pháp chi đối phó chống cự lại với Nhựt chăng?

Nước Nga trước kia vào đời quân chủ, mới chịu thua Nhựt, chớ chi Liên-bang Cộng-hòa Sô-viết bây giờ không nhịn Nhựt đâu. Chánh-phủ Nga-Sô-viết sẽ trù tính, hiệp cùng chánh phủ Trung-hoa, hai đàng nhập sức lại mà đánh Nhựt bỏa một chuyến cho biết tay.

Sự trù tính nầy của Nga có lẽ sẽ có kết-quả mỹ-mãn, là vì Trung Hoa không hề bao giờ quên cái nhục của họ và cái thù với Nhựt xưa rày đâu. Bởi vậy anh Nhựt, lúc nào anh Tàu vẫn có ác-cảm, cũng muốn phục thù luôn luôn. Mấy trận đánh ở Thượng-Hải đầu năm nay Tàu đã tỏ ra mình hùng-dũng can đảm, chớ không phải lơ mơ như binh của Trương-Học-Lương, nay nếu Tàu mà liên kết với Nga, thì sự thiệt Nhựt ta cũng khó bề chống nổi. Chừng đó dựa theo bờ biển Tàu và các ngã sông trong nước Tàu, đâu là chiến-trường cả; lâm hại cho cuộc mua bán yêu ổn của người Hồng-mao và Huê-kỳ, thì hai nước nầy sẽ mất cảm tình với Nhựt. Họ sẽ về phe với Tàu, mà giúp Tàu cũng nên.

Người ta đoán trước rằng chừng Nga Tàu một phe, Nhựt-bổn một mình, hai bên đánh nhau ở Mãn-châu và nội địa nước Tàu, nếu Nhựt thua sút sẻ ở đó, thì không chừng Nhựt sẽ liệu một đồng một chiến như vậy: Nhựt đem hải-quân và tàu chiến qua tới bờ Âu-châu mà đánh Nga ở đó. Tới lúc Nhựt làm giặc như vậy là lúc sanh chuyện rắc rối lớn với các nước Âu-châu, thứ nhứt là với Hồng-mao là nước có hải-quân mạnh nhứt, không lý nào dung cho Nhựt đem tàu chiến tới hải-phận Âu-châu mà hoành-hành cho được. Lại nếu Nhựt chơi cầu cớ, sai tàu lặn qua phía đông Địa-trung-hải mà ngăn cản việc thông thương của Nga do đường Hắc-hải (*Mer Noire*), thì cái nguy của anh Nhựt còn lớn hơn nữa. Hễ tàu binh của Nhựt mà bơi lội qua tới phần biển Âu-châu, thì không sao khỏi có cuộc đại-chiến với Hồng-mao cho được.

Hiện thời, binh-lực của Nga, chẳng phải bèn yếu gì, dầu có đánh nhau với Nhựt cũng chẳng sợ thua. Huống chi Nga còn có một cái chiến-lược khác nữa, làm cho Nhựt nguy lắm.

Thiệt vậy, khi cuộc Nhựt - Nga chiến - tranh đã xảy ra rồi, một mặt Nga đem binh đánh Nhựt ở chỗ chiến - trường, một mặt Nga sai người đi tuyên-truyền ..... cách-mạng ở giữa dân Nhựt ..... nước Nhựt, để cho bọn thợ thuyền cùng là nông-dân Nhựt thừa cơ nổi lên, thì trời ơi! tới đó quốc-gia chánh-trị của Nhựt hiện giờ sẽ bị đổ nát hết. Nga đánh Nhựt bằng cách đó, thì Nhựt không có sức nào chống lại được cả; không chừng Nhựt phải bãi chiến cầu hòa với Nga trước, chớ không dám đánh lâu đâu.

Coi-lanh nhiều nhà chánh-trị Nhựt cũng đã tính trước rằng khi đánh nhau Nga sẽ có chỗ lo sợ nguy-hiểm đó mà thôi.

Ai cũng thấy trước rằng nếu Nhựt đánh nhau với Nga, Nhựt không thể gì đánh Nga thua được, mà cuộc Nhựt Nga chiến tranh sẽ lôi kéo thành ra cuộc thế-giới đại-chiến cũng ghê gớm như trận 1914-1918 chớ không vừa. Là bởi Nhựt Nga giao chiến ít lúc rồi sao cũng có liệt - cường Âu Mỹ buộc mình phải xen vào không khỏi.

Hiện nay những người ham mộ bòa-bình vẫn cầu nguyện cho đừng có cuộc Nhựt Nga đại-chiến xảy ra, nhưng chẳng biết có tránh khỏi được không?

Người ý mình mà chọc giận Nga hoài, cái sức chịu nhịn của Nga gỡ cũng đâu, cũng phải có chừng mà thôi chớ.

A. Đ.

Tràng bông tang

Couronnes mortuaires

CỦA ANNAM LÀM RA

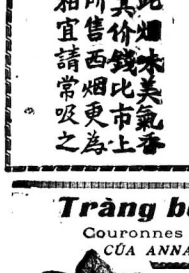

Bổn hiệu chuyên làm tràng bông, sơn và sành đã lâu năm, đã xuất sản được nhiều nên nay có thể tính nới hơn các nơi được phần nữa.

Làm kỳ công. Nhiều kiểu đẹp chọn lựa.

Có giá riêng cho các nhà tang gia nào mua nhiều và hội Lương-hữu.

La Tortue

PHAN-THÚ-TRÁC

58, Rue Sabourain -:- SAIGON

Téléphone 9.95

THUỐC TRỊ BỊNH CHIẾM-BAO MỘNG-MỊ

Người đàn ông nào trong mình sức lực yếu đuối, mau mệt chẳng tỏi thị, hay đau lưng mỏi mệt, ăn uống không tiêu, có đêm ngủ chiêm bao mộng mị, tinh thần yếu, làm việc nhiều chẳng nước nổi, mất đỏ hào quang. Nếu số mấy chứng bịnh đó không lo trị sớm, để lâu biến ra nhiều bịnh hiểm nghèo khó mà trị đặng.

Muốn cho mấy chứng bịnh ấy hết tuyệt, thì chỉ có thuốc hiệu ĐỨC-TRONG ANNAM, báo-chí rất hợp phong thổ. Ai có mua xin nói cho đặng nhắn NGÔI SAO NĂM NHÁNH — mỗi ve giá — 1$00.

Có gởi bán nơi các hàng có NG-TỊ-KHAN Cho mới Saigon — Maison ĐỨC ANNAM, 5 đường CUBNET 41 đường — Pham-ngọc-Thu Chánđốc.

Pensionnat

Khương-hưu-Phụng Vinhlong

Trong hai kỳ thi năm nay (1931-1932) được kết quả như sau đây:

I) *Tiểu học*: 18 trò thi, đậu trọn 18 trò (đậu luôn mention Française).

II) *Sơ học* a) 12 trò thi, đậu 11 trò (b) thi libres, 12 trò, đậu 6 trò.

Tựu trường ngày 1er Août 1932 (nhằm 29 tháng sáu Annam).

Mỗi ngày bổn-hội đều có mua đủ thứ lúa, mà thích hơn là mua lúa vựa thiệt nhiều và thiệt tốt. Muốn bán xin đem lúa kiểu và đo nơi:

SOCIÉTÉ DES RIZ D'INDOCHINE

DENIS-FRÈRES

4 Rue Catinat Saigon

Giây thép: COMPAFINCH SAIGON

Kính cáo

M. **Phan-văn-Thiết** cữ-nhơn Luật-khoa, tùng sự tại hãng Cie Foncière d'Indochine, xin nói cho bà con quen hay rằng vì lúc nầy thường hay đi công việc hàng ở Lục-tỉnh, nên xin ai có cần nói chuyện chi hãy viết thơ lại sẽ nhà

IN-2, RUE RENÉ HÉRAUD, SAIGON

Ơn đền nghĩa trả

Nguyện tôi tên là Trịnh-văn-Siu mang bịnh trĩ đã trên 10 năm, khi đi tiêu máu mũ ngồi đứng không yên, lấy làm đau đớn lắm. Tôi tiếm đủ thầy lớp thoa, lớp uống, chẳng thấy linh nghiệm. Thời may tôi thấy báo Đuốc - Nhà - Nam có đăng thầy Quảng-Đường DIỆP-NHUỆ - HUNG ở đường Marins số 213 chuyên trị bịnh trĩ. Tôi liền đến tại nhà ông coi rồi, lấy thoa học mà dùng chỉ cốt và xức thuốc, không tới 20 ngày bịnh tôi đã hết, như xưa. Nay tôi có ít hàng cảm ta ơn DIỆP-NHUỆ-HUNG và Đông báo ta ai có rủi mang bịnh như trên nầy, thì lại nhà ông coi, rồi cho thuốc thì khỏi sự tiền hết tất con.

Trịnh-văn-Siu

Chauffeur de M. Encyclerteur Général des Travaux-Publics à HANOI

Institution Vovan Cantho

Thi Tiểu-học vừa bằng ngày 30 Juin 1932;

29 Trò đi thi đậu cả 29 Mention française.

Thi sơ - học cấp-bằng ngày 6 Juin 1932 31 trò trúng tuyển.

Trường có năm thứ nhứt (1re Année du cycle primaire supérieur). 7 trò năm nhứt năm, được thi vào năm thứ hai (2ème Année) các trường trung đẳng Nhà-nước. Bổn trường hết lòng chăm nom cho học sanh khỏi thất kì-vọng.

Trường có lớp c. Spécial là chỉ để cho học sanh đã học lớp nhứt hay là đã có sơ-học cấp-bằng rồi, chuyên ròng về pháp-văn để toán-pháp đặng đi thi cử vào trường lớn. Ngăn trường rẻ lại có thầy Tổ-tật dạy đỡ.

Xin nhớ ngày tựu trường: 1er AOUT nhằm 29 tháng SÁU ANNAM.

Directeur Nguyễn-văn-Thương

Chân-Thanh học hiệu

54, Rue Marchaise Saigon

Có quan Toàn-quyền Đông-Pháp bảo trợ

Dạy đủ các lớp Tiểu-học và Cao-đẳng Tiểu-học.

(tờ cours Préparatoire đến 4e Année)

Có dạy cho học-sinh lớp đệ tam niên đủ chương trình thi Brevet Elementaire.

Có nhân học-sinh ký túc tại trường.

Học phí tính nhẹ.

Ngày tựu trường: 1er Août 1932.

Đơn xin học và thơ từ gởi về ông Đốc-học.

Phan-bá-Lân

Tốt-nghiệp trường Cao-đẳng Sư-phạm Hanoi

Cựu giáo học các trường Bắn-quốc

Mà nhằm cho xi cũng vậy, thấy con mình có bạn tốt ai chẳng hàng lòng, huống chi vợ chồng ông Hoàng-cảnh-Thanh là người biết trọng cái danh giá của con mình.

Còn một điều không đúng như người ta tưởng bao giờ. Người ta tưởng cứ lẻ ăng bà nhờ nhổi cậu tư Hải chớ chẳng không. Đó là điều lầm tưởng của thường tình thiên hạ. Vợ chồng ông Hoàng là người cao khiết thì có lẽ đâu vậy. Đứng nói thì của cậu tư Hải, chính tiền của con làm ra mà vợ chồng con chẳng vì sợ tới tăng, ông thường nói: « Cái thân mình sanh thành không phải tự tiền đến đáp cho đủ. Vì nếu không có ơn của cha mẹ thì làm sao có thân thiên nhiên ấy mà có tinh thần cố hữu nó đi. Muốn nuôi cái tinh thần đặc lập cho con, không nên để cho một cái thủ đoạn hèn hạ nào ở ngoài xâm nhập vào. và nhứt thiết những cách bóc ráng bằng vật chất phải mở biết rõ. Cái tình cha con mẹ con nên buộc chặt với nhau bằng cái tình cảm không thôi, cho ra vẻ cao thượng. »

Ông thì ông xử với con vậy, còn Cảnh-Du chẳng xao lãng cái bổn tính làm con đâu.

Không xao lãng, vậy chớ thấy làm cách nào? có người hỏi vậy.

Không nên tỏ điểm làm, cứ vào cái dư luận của hàng xóm đây mà làm bằng. Kẻ lối xóm hay nói: « Nhà họ Hoàng khéo sanh con »; người lại nói: « Có phước thay cho ông bà Hoàng-cảnh-Thanh »; cũng có người tỏ: « Mình vô phước, sanh con không đặng như con người ta ». Câu sau nầy tỏ chỉ con nhà họ Hoàng vậy.

Cậu tư Hải, sự quan hệ với

Hồn-máu

Phan-thuần-Chương

TIỂU-THUYẾT SỐ 88

Cảnh-Du, lấy nhà thầy làm nhà cậu. Cậu ăn ở thiệt tình, không tị hiềm gì cả.

— Mốn gì ăn dai dại vậy, xã? Người hỏi câu trên đây đã có tuổi. Râu mép nó xồi lơ, râu cằm dài và nhiều, đầu bạc cả. Người ấy mặc áo dài. Coi khán đông sup gần chăm cái chơn mày. Mắt nó đỏ gay, nó đi bể bể chỉ chiếc giày ham ếch thôi.

Ngó lại bộ tướng chú xã-cũng

không lơn gì. Nghe hỏi, chú xã xoạn lên vài bước cho gần người đi trước chú, rồi chú trả lời:

— Dạ, thưa cậu, nó là « bit-tết » (bifteck).

— Bit-tết gì mà sống nhăn vậy? Cái quan bồi bếp, nó mắn nhiếc nên nó nói không kỳ. Máu! con mắn không!! Máu đỏ lòi!!!

— Hèm, phải vậy a, cậu. Bit-tết phải ăn sống vậy mới bổ.

— Vậy sao!

— Ba.

Tiểu-thuyết Phụ-nữ Tân-văn

bỏ rơi

NGÀY 23 JUILLET 1932

— Biết đâu. Vậy mà hồi nầy tao nhịn vô một miếng, tao trệu trạo, đó rồi nghe xã, nhớt tao nổi lên. Mầy biết sao vậy hông? Tao muốn làm xấu dạ! Mầm! Anh hương-bộ, ngồi gần tao, biểu: « Rán, nuốt ».

Đó rồi ảnh đưa cốc rượu cho, tao quắc một hơi, nó mới chịu mà không!! Máu đỏ lòi!!!

— Hèm, phải vậy a, cậu. Bit-tết phải ăn sống vậy mới bổ.

— Vậy sao!

— Ba.

— Rầm, rượu mến-nhắc cognac!

— C'est cũng Rượu mến-nhắc sao uống phải pha với nước sôi, mà nước sôi sao không hông?

— Dạ, không phải nước sôi, nước suối.

— À, phải rồi! Suối nước sôi, tao thấy trong truyện nói.

Một người đàn kia đi lại và bỏi

— Hèm cả! Ủa chú xã!

— Ủa, hương-giáo! Chú đi đang kia rồi phải hông? Ông cũ bỏi trà lai nhai vậy.

— Cả đi bên nầy rồi? chú hương-giáo hỏi đáp.

— Vừa mới rồi đây. Bến mấy đồng hương-giáo?

Ông rà dưa đỏ năm ngón, Ba người cười rẻ rồi mạnh ai nấy đi. Ông cũ tiếp nói với chú xã

— Xã, mấy coi cái nhơn tình quản ấy Tui nó, nó kiếm ăn đủ hai bên.

— Còn mình, thưa cả?

— Ly đâu vậy, xã. Ăn cây nào, cạo cây nấy. À, nghe đăng rạp hát có diễn-thuyết phải, xã?

— Da, diễn-thuyết rồi còn hát-bội.

— Cho mình coi phải hông?

— Phải

— Thôi đi rết.

N CON NỮA N

Chào Báo-Ngữ liệm Nam-Hương

Nổi danh ngon nhứt ở đường Ei-Hanh

Thực ăn thức nồng ý sar-

Nếm qua mới rõ thiệt tình chẳng ư.

NAM-HƯƠNG

125, Rue d'Espagne